

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

XVII.

METSÄNHOITOLAITOS.

UUSI JAKSO.

7.

METSÄHALLITUKSEN ALAMAINEN KERTOMUS
VUODELTA 1902.

HELSINGISSÄ,
KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINOSSA,
1904.

Metsähallituksen alamainen kertomus vuodelta 1902.

Pinta-ala.

Kruununmaidon pinta-ala, joka 1901 vuoden lopussa arvioitiin 13,583,577 hehtaariksi, on kertomusvuoden kuluessa vähentynyt seuraavien maanluovutuksien kautta:

Tarkastuspiiri.	Hoitoalue.	Milloin tilu- vutus on vah- vistettu.	Luovutetut maa-alueet.	Luovutettu ala.	
				Hehtaaria.	Summa.
K e m i n	Kemin	19 ¹⁵ /III01	Jouttilan uudistalolle Ounasjoen kylässä Rovaniemen pitäjää	173,00	
	Tornion	19 ¹¹ /X01	Harjunperän uudistalolle Meltosjärven kylässä Ylitornion pitäjää	545,00	
	»	»	Mäntyranan uudistalolle Sirkan kylässä Ylitornion pitäjää	405,00	
	»	19 ¹⁵ /X101	Kuopan uudistalolle Kurtakon kylässä Ylitornion pitäjää	301,00	
	Muonion	19 ¹⁷ /XII01	Yhteismetsää tiloille N:rot 3, 4, 5, 6, 7, 10 ja 12 Muonion pitäjän Ylimuonion kylässä	1,193,00	
	Sodankylän	19 ¹⁴ /N02	Suhula nimiselle perintötilalle N:o 10 Sattaskylässä Sodankylän pitäjää, isonjaon kautta	377,00	2,994,00
Oulu- järven	Pyhäjoen	19 ¹⁹ /X00	Lehtolan tilalle Madetkosken kylässä Oulaisten pitäjää	100,20	100,20
Kuopion läänin.	Suomusjärven	19 ¹² /V02	Uimaharjun ja Pallosenvaaran kruununmaita kruununpuistoiksi julistettaessa on ensinmainitun kruununmaan pinta-ala, joka varemmin oli huomattu 2,615,48 hehtaariksi, määritelty 2,606,73 hehtaariksi, siis vähenee	8,75	
			viimeksi mainittu kruununmaa, joka ennen arvioitiin 1,853,45 hehtaariksi, on nyt määritelty 1,449,316 hehtaariksi, joten siis vähenee	404,13	412,88
			Summa		3,507,08

Keisarillinen Senaatti on kyllä sitä paitsi sekä kertomusvuoden aikana että aikaisemmin myöntänyt ja vahvistanut monta eri maanluovutusta Kemin, Iin, Oulujärven, Waasan sekä Turun—Hämeen läänien tarkastuspiireissä, pääasiallisesti uudistalojen muodostamista varten, mutta koska mainitut tilusluovutukset osittain eivät ole lopullisesti päättyneet 1902 vuoden aikana, osittain taas asiakirjojen puutteessa ei vielä ole tarkkaa tietoa luovutettujen tilojen aloista, niin ei puheenaolevia luovutuksia ole voitu edellä olevassa taulussa huomioon ottaa.

Viimemainitusta syystä ovat myöskin ne muutokset, jotka ovat tapahtuneet Mikkelin ja Virtain hoitoalueiden maan-aloissa, ensinmainitussa Karvion kruununmaahan kuuluvan Mõlkkärin eli Mõnkkyrinsalon luovuttamisen kautta Karvion tilallisille sekä viimeainitussa Alavuuden jakokunnassa toimitetun isonjaon johdosta, jääneet alempana olevassa kruununmaiden pinta-alaluettelossa huomioon ottamatta.

Sitävastoin on kruununmaa lisääntynyt kertomusvuoden aikana seuraavalla tavalla:

Haukiputaan hoitoalueesen Iin tarkastuspiiriä on Keisarillisen Senaatin päätöksen nojalla 14 päivältä huhtikuuta 1902, Puolangan pitäjässä olevan Rahikon kruununtilan veronvähennyksen kautta kruununmaahan yhdistetty 88,79 hehtaaria; jota paitsi Keisarillisen Senaatin päätöksien nojalla 5 päivältä toukokuuta, 14 päivältä huhtikuuta sekä 14 päivältä marraskuuta 1902 seuraavat autiot kruununtilat ovat yhdistetyt kruununmaahan: Puolangan pitäjässä Ronin 208,26 hehtaaria sekä Ärjälän 256,12 hehtaaria ja Utajärven pitäjässä Toivolan kruununtila 594,29 hehtaaria, jotka edellämainitut lisäykset Iin tarkastuspiiriin tekevät yhteensä 1,147,46 hehtaaria.

Sitä paitsi on Oulujärven tarkastuspiirissä olevan Siikajoen hoitoalueen pinta-ala 1902 vuoden aikana lisääntynyt 168,00 hehtaarilla, jotka Keisarillisen Senaatin päätöksen perusteella lokakuun 25 päivältä 1901 lohkaistiin ja yhdistettiin kruununmaahan Huhmarkankaan entisen autiotilan tiluksista Piippolan pitäjän Kamulan kylässä.

Kun edellä luetellut vähennykset ja lisäykset otetaan huomioon oli kruununmaitten pinta-ala, vesistöt siihen luettuina, 1902 vuoden lopussa noin *13,581,385 hehtaarin* suuruinen ja jakautui tarkastuspiireihin sekä hoitoalueihin seuraavalla tavalla:

Tarkastuspiiri ja hoitoalue.	Pinta- ala.	Koko pinta-ala sisältää likimääräisen arvion mukaan:					Koko pinta-ala on kruunumpuistoksi julistettu.
		Viljelys- maata.		Kuivaa metsä- maata.	Rämeitä, soita ja muuta hylky- maita.	Vesiä.	
		Peltoa.	Niittyä ja kytö- maata.				
H e h t a a r i a.							
Kemin.							
Kemin	292,271	29	300	130,776	155,175	5,991	288
Tornion	494,697	40	900	229,406	244,476	19,875	—
Muonion	1,505,319	5	125	299,675	1,162,818	42,696	—
Ounasjoen	564,719	11	206	188,673	370,154	5,675	—
Rovaniemen	798,415	90	1,600	372,571	381,654	42,500	—
Kemijärven	1,201,500	10	150	481,000	600,340	120,000	—
Sodankylän	1,576,990	11	90	543,292	986,392	47,205	—
Inarin	2,468,196	—	—	431,931	1,799,265	237,000	—
Summa	8,902,107	196	3,371	2,677,324	5,700,274	520,942	288
Iin.							
Simon	454,395	133	1,909	118,930	312,823	20,600	10,470
Iin	662,726	118	1,714	326,079	325,935	8,880	18,981
Kuusamon	622,683	84	1,810	303,934	302,852	14,003	—
Haukiputaan	187,830	74	1,138	85,023	95,738	5,857	41,636
Summa	1,927,634	409	6,571	833,966	1,037,348	49,340	71,087
Oulujärven.							
Hyrnsalmen	424,050	202	2,265	241,979	163,577	16,027	—
Sotkamon	400,415	255	4,908	226,815	153,980	14,457	—
Paltamon	186,715	105	486	77,129	104,366	4,629	22,584
Siikajoen	82,248	193	3,366	38,415	37,974	2,300	—
Pyhäjoen	77,062	142	1,345	51,424	23,716	435	51,424
Kalajoen	92,815	81	476	55,929	35,091	1,238	85,815
Summa	1,263,305	978	12,846	691,691	518,704	39,086	159,823
Waasan läänin.							
Viitasaaren	41,622	113	549	33,440	7,064	456	—
Salamajärven	83,562	93	844	43,397	34,922	4,306	19,189
Pyhäjärven	33,992	312	830	18,220	12,775	1,855	6,868
Saarijärven	31,133	50	150	22,266	8,067	600	—
Multian	24,354	58	362	8,671	14,809	454	—
Virtain	27,473	160	633	13,064	13,310	306	—
Lestin	57,973	100	1,327	31,323	23,873	1,350	—

Alajärven	61,445	523	869	27,685	32,350	18	—
Jalasjärven	48,540	272	1,203	17,755	28,940	370	1,324
Summa	410,094	1,681	6,767	215,821	176,110	9,715	27,381
Kuopion läänin.							
Iisalmen	33,454	49	350	14,134	18,741	179	28,532
Palojärven	64,172	48	805	23,847	38,090	1,382	64,172
Halmejärven	57,502	57	518	27,303	27,666	1,958	57,502
Kuohatin	62,399	50	414	31,211	27,558	3,166	58,762
Jongunjoen	89,059	95	545	51,535	31,628	5,256	61,754
Suomusjärven	89,451	55	293	36,285	51,947	871	12,200
Ilomantsin	136,001	54	425	70,274	64,464	784	373
Summa	532,037	408	3,350	254,589	260,094	13,596	283,294
Wiipurin—Mikkelin läänien.							
Korpiselän	85,559	15	181	39,107	38,990	7,266	84,015
Loimalan	54,436	20	472	32,881	18,436	2,627	50,848
Uomaan	57,006	23	240	31,699	21,745	3,299	57,006
Laatokan	17,669	8	754	13,964	2,613	330	15,679
Rajajoen	13,513	30	150	11,722	1,455	156	13,072
Pällilän	15,906	14	159	8,755	6,818	160	15,906
Miehikkälän kruununpuisto	5,023	5	44	3,304	1,454	216	5,023
Mikkelin	41,320	168	244	26,122	12,605	2,181	7,284
Summa	290,432	283	2,244	167,554	104,116	16,235	248,833
Evon—Wesijaon	9,235	93	254	6,205	2,203	480	9,235
Turun—Hämeen läänien.							
Kankaanpään	45,861	467	2,796	21,052	20,338	1,208	42,094
Karvian	43,175	313	1,300	19,742	20,602	1,218	40,320
Parkanon	47,413	179	1,134	28,043	16,463	1,594	47,413
Aureen	41,546	174	199	23,072	16,444	1,657	—
Oriveden	23,659	652	434	16,814	4,727	1,032	22,877
Jämsän	20,897	166	251	14,493	5,357	630	18,454
Lopen	13,216	59	297	8,052	4,501	307	5,566
Summa	235,767	2,010	6,411	131,268	88,432	7,646	176,724
Kruununmetsät Yläneen y. m. pitäjissä	10,774	87	588	5,470	4,489	140	276
Summa pinta-alaa	13,581,385	6,145	42,402	4,983,888	7,891,770	657,180	976,941

Edellä olevat tiedot kruununmaiden pinta-aloista ovat kumminkin osittain ainoastaan likimääräisiä, riippuen siitä, että osa kartastoa on vielä vaillinaisen ja vanhat mittaukset eivät ole luotettavia. Niinpä on ainoastaan osa

Kemin, Iin ja Oulujärven tarkastuspiireissä sijaitsevista kruununmaista mitausopillisesti kartoitettu, joten sikäläisten kruununmaiden laajuutta ainoastaan arvioimalla on voitu määritellä. Läheisessä tulevaisuudessa tulevat kumminkin nämäkin laajat alueet tarkalleen määritellyiksi, kun lukuisa maanmittaushenkilökunta, joka nykyään toimittaa kruununmaiden mittausta, saa työnsä päätetyksi.

Kuten edellä oleva taulu osoittaa käsittävät vesiperäiset maat, tunturit, vesistöt sekä muut hylkymaat paljon isomman alan, kuin miksi kruununmaiden kuiva metsämaan ala on voitu arvioida. Melkoinen osa tätä viimemainittua, eli noin 2,000,000 hehtaaria, sijaitsee sitä paitsi Lapin kihlakunnassa, jossa paremmatkin metsämaat kasvavat harvaa ja hidaskasvuista metsää ja isot alueet ovat osittain metsättömiä tai semmoisia maita, joista niiden aseman takia tai sen johdosta, että yksityisten ja kruunumaat niissä ovat vielä eroittamatta kuten Inarissa, ei puutavarainmyyntiä tähän asti ole voitu harjoittaa. Kun tämän lisäksi otetaan huomioon se seikka, että melkoisista metsäaloista maamme muissakin osissa metsänmyyntiä ei ole voinut tulla kysymykseen sen johdosta, että metsät ovat olleet liian nuoria hakattaviksi, niin on se ala metsämaata, josta tähän saakka on voitu myydä arvokkaampaa metsää ja josta siis valtiolle on ollut suoranaista tuloa, ollut paljon pienempi sitä pinta-alaa, joka edellä olevassa luettelossa on merkitty kruununmaiden kuivaksi metsämaaksi.

Kruununpuistot.

Kruununpuistojen ala, joka 1901 vuoden lopussa käsitti 969,461 hehtaaria, on kertomusvuoden aikana lisääntynyt 7,480 hehtaarilla siten, että Keisarillinen Senaatti toukokuun 12 ja 20 päivinä 1902 on nähnyt hyväksi julistaa seuraavat kruununmaat kruununpuistoiksi, nimittäin: Waasan läänin tarkastuspiirissä Pyhäjärven hoitoalueeseen kuuluvan Parantalan kruununmaan 1,535,50 hehtaaria ja Rahkolan kruununmaan 725,14 hehtaaria sekä Kuopion läänin tarkastuspiirissä Suomensjärven hoitoalueeseen kuuluvan Pallosenvaaran kruununmaan 1,449,32 hehtaaria ja Uimaharjun 2,606,73 hehtaaria sekä sitäpaitsi Kuohatin hoitoalueeseen kuuluvan Kolmisopin kruununmaan, 1,261,38 hehtaaria. Tosin oli Keisarillinen Senaatti viimeksi mainittuna päivänä myöskin julistanut Suomensjärven hoitoalueeseen kuuluvan, 1,213,23 hehtaaria käsittävän Pamilonkosken kruununmaan kruununpuistoksi, vaan tätä viimemainittua lisäystä ei ole otettu huomioon edellä olevassa pinta-ala-luettelossa syystä, että tieto siitä on saapunut vasta kuluvan vuoden aikana sekä sen jälestä kuin asianomainen metsänhoitaja oli laatinut vuosikertomuksensa.

Myöskin ovat edellä olevassa pinta-alojen luettelossa jääneet huomioon ottamatta ne Pyhäjärven, Alajärven, Salamajärven ja Pyhäjoen hoitoalueisiin kuuluvat maat, jotka Keisarillinen Senaatti edellisinä vuosina on kruununpuistoiksi julistanut, vaan joiden alat ovat riippuvaiset kruununmaasta eroitettävien uudistalojen lopullisesta murtamisesta.

Kun edellä mainitut lisäykset huomioon otetaan, käsitti kruununpuistojen pinta-ala kertomusvuoden lopussa kaikkiaan 976,941 hehtaaria ja on niille maanteiden ja siltain tekovelvollisuuksiin nähden määrätty yhteensä 180,00 manttaalia.

Henkilökunta.

Metsähallituksessa on kuten edellisenäkin vuonna paitsi ylitirehtöörinä ja hänen apulaistaan yhdeksän virkamiestä ollut toiminnassa. Tarkastuspiireissä on kussakin yksi ylimetsänhoitaja valvonut hoitoalueiden hallintoa ja vartioimista varten asetetun henkilökunnan toimintaa.

Hoitoalueitten virka- ja palvelusmiesten lukumäärä käy esille seuraavasta luettelosta:

Tarkastuspiiri ja hoitoalue.	Hallintoa varten			Vartioimista varten			
	Metsänhoitaja.	Apulaismetsänhoitaja.	Metsäpäällismiehiä.	Metsänvarti-jota.	Ylimääräisiä metsänvarti-jota.	Yhteensä metsänvarti-jotta.	Vartiopiiren keskimääräinen laajuus hehtaareissa.
Kemin.							
Kemin	1	—	1	10	4	14	29,227
Tornion	1	—	2	15	9	24	32,980
Muonion	1	—	2	11	—	11	136,847
Ounasjoen	1	—	2	9	2	11	62,747
Rovaniemen	1	—	3	13	3	16	61,416
Kemijärven	1	1	1	13	—	13	52,272
Sodankylän	1	1	2	13	1	14	121,307
Inarin	—	—	1	5	6	11	493,639
Summa	7	2	14	89	25	114	—
Iin.							
Simon	1	—	2	15	7	22	30,293
Iin	1	—	2	25	11	36	26,509
Kuusamon	1	1	2	18	4	22	34,594
Haukiputaan	1	—	1	9	2	11	20,870
Summa	4	1	7	67	24	91	—

Oulujärven.							
Hyrynsalmen	1	—	2	22	—	22	19,275
Sotkamon	1	—	2	21	—	21	19,067
Paltamon	1	—	1	17	—	17	10,983
Siikajoen	1	—	1	12	—	12	6,854
Pyhäjoen	1	—	1	13	—	13	5,927
Kalajoen	1	—	1	16	—	16	5,800
Summa	6	—	8	101	—	101	—
Waasan läänin.							
Wiitasaaren	1	—	—	11	4	15	2,775
Salamajärven	1	—	—	18	5	23	3,633
Pyhäjärven	1	—	—	13	2	15	2,266
Saarijärven	1	—	—	12	5	17	1,831
Multian	1	—	—	8	—	8	3,040
Virtain	1	—	—	12	1	13	2,260
Lestin	1	—	—	22	1	23	2,520
Alajärven	1	—	—	15	1	16	3,840
Jalasjärven	1	—	—	11	8	19	2,555
Summa	9	—	—	122	27	149	—
Kuopion läänin.							
Iisalmen	1	—	—	13	—	13	2,573
Palojärven	1	—	—	17	—	17	3,775
Halmejärven	1	—	—	10	—	10	5,750
Kuohatin	1	—	—	9	—	9	6,933
Jongunjoen	1	—	—	19	—	19	4,687
Suomusjärven	1	—	—	21	—	21	4,260
Ilomantsin	1	—	—	34	—	34	4,000
Summa	7	—	—	123	—	123	—
Wiipurin - Mikkelin läänien.							
Korpiselän	1	—	—	8	—	8	10,695
Loimalan	1	—	—	8	—	8	6,805
Uomaan	1	1	—	8	—	8	7,126
Laatokan	1	—	—	6	—	6	2,945
Rajajoen	1	—	—	8	2	10	1,351
Pällilän	1	—	—	6	—	6	2,651
Miehikkälän kruununpuisto	—	—	—	3	—	3	1,674
Mikkelin	1	—	—	23	1	24	1,722
Summa	7	1	—	70	3	73	—
Evon - Wesijaon	1	—	—	8	—	8	1,153

Turun - Hämeen läänien.							
Kankaanpään	1	—	—	21	4	25	2,184
Karvian	1	—	—	19	—	19	2,272
Parkanon	1	—	—	19	5	24	2,496
Aureen	1	—	—	14	—	14	2,968
Oriveden	1	—	—	19	—	19	1,245
Jämsän	1	—	—	17	1	18	1,229
Lopen	1	—	—	12	—	12	1,101
Summa	7	—	—	121	10	131	—
Kruununmetsät Yläneen y. m. pitä- jissä	—	—	—	6	—	6	1,796
Kaikkiaan	48	4	29	707	89	796	—

Paitsi edellä olevassa luettelossa mainittua vartioväestöä, on kertomusvuoden aikana eri hoitoalueissa metsänhakuutöiden valvomiseen, kulojen vartioimiseen y. m. väliaikaisesti käytetty ylimääräistä vartioväestöä, jonka ohessa osa kruununmetsätorppareista Sotkamon, Paltamon, Siikajoen ja Rajajoen hoitoalueissa on ollut velvollinen toimittamaan vartioimista, nauttien siitä määrättyjä helpoituksia verojensa suorittamisessa.

Metsänvartioimisen silmälläpidon Miehikkälän kruununpuistossa on, kuten tätä ennenkin, Wiipurin - Mikkelin läänien tarkastuspiirin ylimetsänhoitaja toimittanut, jota paitsi Yläneen ja sen rajapitäjissä sijaitsevain kruununmetsäin hallinnon on suorittanut Metsähallitus sillä tavoin, että joku sen virkamiehistä tarpeen vaatiessa on toimittanut hallintotehtävät.

Enontekiäisten kappelissa sijaitsevat, osittain metsättömät pyykittämättömät maat sekä Kuolajärven pitäjän itäosassa väliaikaisesti eroitettut kruununmaat eivät ole, lukuun ottamatta pienempää osaa ensinmainitussa seurakunnassa, asetetut erikoisvartioimisen alaisiksi. Näitten alain hoidannon ovat toimittaneet Muonion ja Kemijärven hoitoalueiden metsänhoitajat.

Henkilökunnan lisääminen. Kuten ylempänä oleva luettelo osoittaa, ei kruununmaiden vakinaisessa henkilökunnassa kertomusvuoden aikana ole, edelliseen vuoteen verraten, tapahtunut mitään muutoksia yhtä vähän sen sijoituksen kuin lukumääränkään suhteen. Kumminkin tekee metsien kohoava arvo sekä metsäntuotteiden lisääntyvä menekki vuosi vuodelta muutoksen tässä suhteessa yhä tarpeellisemmaksi. Ensi silmäyksellä siihen, miten suunnattoman laajoja aloja hoitoalueet käsittävät maamme pohjois-osissa, käy päivän selväksi, että näiden hoitoalueiden tarkoituksenmukainen hoitaminen nykyisen vähälukuisen henkilökunnan avulla on mahdotonta. Ensimmäinen ehto siihen, että metsänhoitajan toimi tuottaa toivottuja tuloksia on, ett'ei hänen työalansa liikanainen

laajuus estä häntä perinpohjin tutustumasta hänen huostaansa uskottuihin metsiin, sillä ilman semmoista tutustumista metsäin laatuun ja tilaan, ei metsänhoidollinen toiminta hänen puoleltaan voi menestyä. Jotta kruununmetsissä voitaisi tehdä mahdolliseksi järkiperaisempi metsänhoito ja metsäntuotteiden tarkoituksenmukaisempi käyttäminen ja jotta tulot niistä voitaisi saada kohoamaan on aivan välttämätöntä, että suunnattoman isot hoitoalueet melkoisesti pienennetään.

Metsänhoitajien apuna Oulun läänin hoitoalueissa on tosin edelleen ollut metsäpäälysmiehiä, jotka ovat suorittaneet toimituksiaan metsänhoitajien valvonnan alla. Mutta koska näihin virkoihin, osittain hakijoiden puutteessa, on ollut pakko ottaa metsänhoitoon perehtymättömiä henkilöitä, osittain taas näitä virkoja ovat hakeneet ainoastaan aivan nuoret metsänhoitomiehet, jotka metsäpäälysmiesten palkkaetujen vähyden tähden koettavat päästä niin pian kuin mahdollista parempiin toimiin ja lyhyen olonsa takia hoitoalueissa tuskin ovat tilaisuudessa tutustumaan laajojen työalojensa oloihin, josta seurauksena on, että heidän toiminnastaan ei voi olla riittävää apua metsänhoitajille, niin eivät nämä virat ole näyttäneet täyttävän tarkoitustaan. Kun kysymys jo on nostettu metsäpäälysmiesvirkain lakkauttamisesta, ei niitä enää olekaan vakinaisesti täytetty.

Mitä taas metsänvartijoihin tulee, niin kaipaa heidän asemansa myöskin parannusta. Puhumatta siitä, että vartio-osuudet erittäinkin maamme pohjoisissa hoitoalueissa käsittävät aloja, joiden laajuus tekee niiden tarkoituksenmukaisen vartioimisen metsänraiskauksilta ja kulovalkeilta mahdottomaksi, on metsänvartijoiden taloudellinen asema ylipäänsä huono. Vähäisten palkkojensa johdosta, jotka viimeainitut nousevat keskimäärin 160 markkaan (Turun—Hämeen läänien tarkastuspiirissä ainoastaan 118 markan paikoille), minkä lisäksi tulee vähäinen torppa, jonka rakennuksia ja viljelyksiä metsänvartija on velvollinen ylläpitämään ja enentämään, ovat enimmät metsänvartijat pakoitetut hankkimaan itselleen työansiota muualta, eivätkä ole siis tilaisuudessa omistamaan aikaansa kokonaan virkatoimiinsa. Sitä paitsi on kruununmetsien nykyinen metsänvartijakunta, pari poikkeusta lukuun ottamatta, kokonaan varsinaisen ammattitaidon puutteessa ja siis kykenemätön olemaan suuremmaksi avuksi metsänhoitajille metsänhoidollisten töitten johtamisessa ja toimeenpanossa. Tähän saakka toiminneesta ainoasta metsänvartijakoulusta on päästetty niin vähäinen määrä oppilaita, että nämä ovat saaneet parempipalkkaisia paikkoja yksityisten maanomistajien palveluksessa.

Järkiperaisena metsätalouden kehittämiseksi kruununmetsissämme olisi toivottavaa, että vähitellen kuhunkin hoitoalueeseen saataisiin aluksi pari tahi kolme metsänvartijakoulun käynnyttä henkilöä, työnjohtajina toimimaan metsänhoitajan valvonnan alla tärkeimmissä metsänhoidollisissa töissä. Myöskin

käynee tarpeelliseksi lisätä muiden metsänvartijain lukumäärää ja parantaa heidän taloudellista toimeentuloansa. Ne lisäkulungit, jotka koituvat valtiolle metsänvartijatoimen kehittämisen kautta, tulevat epäilemättä korvatuiksi sen kautta, että parannettu metsänvartijakunta tekee mahdolliseksi metsiemme tehokkaamman suojelemisen kulovalkeilta ja metsänraiskaukselta kuin myöskin metsäntuotteiden järkiperäisemmän käyttämisen. Metsähallitus onkin ryhtynyt suunnittelemaan metsänvartijalaitoksen parantamista maamme kruununmetsissä.

Ylimetsänhoitajien toiminnasta ei voi olla huomauttamatta, että verraten suuren kansliatyön vuoksi on mitä tärkein osa heidän tehtävästään, nimittäin metsätalouden silmälläpito ja ohjaaminen hoitoalueissa, supistunut liian vähäksi. Niinpä on virkakirjoitusten lukumäärä kertomusvuoden aikana kaikissa tarkastuspiireissä noussut koko joukon yli tuhannen ja Oulujärven tarkastuspiirissä aina 2,412:een asti. Lisäksi tulee ylimetsänhoitajille saapuvien kirjeiden diariominen sekä melkoinen osa virkalähettyksiä, niinkuin metsäntuotteiden ulosantoilmoitukset, erilaiset lausunnot, vuosikertomukset, jotka vaativat osansa työtä, samoin kuin ylimetsänhoitajien toimintaan myös kuuluu nykyään metsäkassojen tarkastus. Välttämätöntä kuitenkin on kaikissa tapauksissa, että ylimetsänhoitajat usein käyvät tarkastuspiirinsä hoitoalueissa, voidaksensa tarkastaa metsien tarkoituksenmukaista leimausta ja hakkuuta sekä neuvotella asianomaisen metsänhoitovirkamiehistön kanssa ynnä kehittää metsäntuotteiden järkiperäisempää käyttämistä ja menekkiä, kuin myös hoitoalueiden hoidannossa muissakin suhteissa aikaansaada parannusta ja edistystä. Vähentääkseen ylimetsänhoitajien kansliatöitä on Metsähallitus myös ruvennut enemmän kuin ennen lähettämään eräänlaatuisia virkalähettyksiä, kuten tiedonantoja, kierto- kirjeitä, asetuskokoelmia y. m. jotka ennen toimitettiin metsänhoitajille ylimetsänhoitajien välityksellä, suoraan kaikille asianomaisille, sekä kehoittanut sitä paitsi ylimetsänhoitajia metsänhoitajalta tulleen asian esittäessään Metsähallitukselle, aina lähettämään viimeksimainitun virkamiehen laatiman alkuperäisen esityksen tarvitsematta sitä, kuten ennen tavallisesti tehtiin, uudelleen kertoa omassa kirjeessään, jonka hän nyt voi supistaa ainoastaan omaan lausuntoonsa asiasta, minkä kautta jotakin vähennystä ylimetsänhoitajain kansliatyön paljoudessa on saavutettu.

Saadakseen valaisevia tietoja ylimetsänhoitajien toiminnasta ja koska on tarpeellista, että ne havainnot, joita ylimetsänhoitajat tekevät kruununmetsäin hoidosta, tulevat Metsähallituksen tiedoksi, on Metsähallitus kierto- kirjeessään 24 päivästä lokakuuta 1902 nähnyt tarpeelliseksi määrätä, että ylimetsänhoitajien tulee vastedes, lähettäessään Metsähallitukselle asianomais- ten metsänhoitajain hallintokertomukset edelliseltä vuodelta, liittää, paitsi yhteenvetoa näistä kertomuksista koko tarkastuspiiriä varten, myöskin lyhyt

kertomus omista virkatoimistaan edelliseltä vuodelta, jossa kertomuksessa on ilmoitettava :

kansliatyön laajuus ;

vuoden kuluessa toimitetut virkamatkat, mainiten ne hoitoalueet ja metsänsosat, joissa on käyty ;

kullakin matkalla toimitetut säännölliset ja tilapäiset virkatoimitukset ; sekä annettava

lyhyt selonteko tärkeimmistä havainnoista tarkastettujen kruununmetsäosain hoidosta, kiinnittäen huomiota varsinkin leimaus- ja hakkaus-aloihin sekä töihin, joiden toimittamista varten on määrärahoja myönnetty ja käytetty

Puutavarain myynti ja hinnat.

Kertomusvuonna toimitetuissa julkisissa puutavarain huutokaupoissa tarjottiin myytäväksi kaikkiaan 1,568,746 sahapuuta ja 22,570 kuutiometriä halkometsää, joista kumminkin 539,997 sahapuuta ja 2,350 kuutiometriä polttopuita liian alhaisten tarjoumusten johdosta ja halullisten ostajain puutteesta jäi myymättä. Kuohatin, Jongunjoen ja Suomusjärven hoitoalueista huudetusta yhteensä 48,843 sahapuusta, joista tarjottiin 5—7,88 markkaa, ei ostositoumusta täytetty, jonka vuoksi Keisarillinen Senaatti joulukuun 8 päivänä määräsi, että ostajan huutokauppatilaisuudessa puheenaolevasta puumäärästä tallettavat takausrahat 9,000 markkaa ovat katsottavat kruunulle langenneiksi sekä että yllämainittu puumäärä on kaupaksi uudestaan tarjottava, joka sittemmin tapahtuikin tammikuun 8 päivänä 1903 Joensuun kaupungissa. Myös ovat Keisarillisen Senaatin myönnytyksellä seuraavat isommat, vuoden puutavarain huutokaupoissa myymättä jääneet määrät sahapuita, pääasiallisesti työansion lisäämiseksi katovuoden aikana, myydyt erityisillä välikirjoilla ja paikallis-huutokaupoilla, muun muassa ehdoilla että, riippuen puumäärien suuruudesta, joko kaikki myydyt puut tai enin osa niistä taikka ainakin puolet harkattaisiin talvella 1902—1903, nimittäin: Kemin tarkastuspiirin Kemin hoitoalueesta 3,234 kpl. à 3,00 markkaa ja 17,646 kpl. à 2,10 markkaa, Rovaniemen hoitoalueesta 12,810 kpl. à 1,40 markkaa sekä Sodankylän 1,000 kpl. à 2,25 markkaa; Iin tarkastuspiirin Iin hoitoalueesta 39,678 kpl. à 4,00 markkaa ja 17,102 kpl. à 2,40 markkaa, sekä Kuusamon hoitoalueesta 30,066 kpl. à 2,75 markkaa; ynnä Oulujärven tarkastuspiirin Pyhäjoen hoitoalueesta 6,000 kpl. à 5,00 markkaa ja Hyrynsalmen hoitoalueesta 81,652 kpl. à 4,00 markkaa eli siis yhteensä 209,188 sahapuuta 1,40—5,00 markan hinnan jälkeen. Sitä paitsi on asianomaisella myönnytyksellä sekä välikirjan nojalla Rovaniemen hoitoalueesta myyty 3,000 viallista sahapuuta 2,25 markan hinnasta kappale.

Vuoden julkisissa puutavarain huutokaupoissa kustakin tarkastuspiiristä ja hoitoalueesta tarjottujen puumäärien suuruus kuin myös myytyjen puitten hinnat käyvät selville seuraavasta taulusta:

Tarkastuspiiri ja hoitoalue.	Tarjottu puumäärä		Myyty puumäärä		Saatu hinta			Keskimääräinen hinta kappaleelta sahapuita.
	sahapuita kpl.	hal-koja m ³ .	sahapuita kpl.	hal-koja m ³ .	kappaleelta tahi kuutio-metriä.	myydystä puumäärästä		
						Markkaa.	pennia.	
Kemin.								
Kemin	87,176	—	49,700	—	2,00—3,51	186,542	11	—
Tornion	136,799	—	136,799	—	2,00—3,75	406,932	—	—
Muonion	34,537	—	31,506	—	2,90—3,75	113,974	—	—
Ounasjoen	72,968	—	72,968	—	3,50	255,388	—	—
Rovaniemen	85,172	—	72,362	—	2,00—4,01	216,131	68	—
Kemijärven	235,056	—	135,926	—	2,80—3,00	394,990	—	—
Sodankylän	110,287	—	110,287	—	1,80—1,96	208,904	44	—
Summa	761,995	—	609,548	—	1,80—4,01	1,782,862	23	2,92
Iin.								
Simon	44,149	—	44,149	—	2,60—4,30	170,311	60	—
Iin	61,423	—	—	—	—	—	—	—
Kuusamon	101,181	—	—	—	—	—	—	—
Haukiputaan	18,694	—	8,830	—	3,00	26,490	—	—
Summa	225,447	—	52,979	—	2,60—4,30	196,801	60	3,71
Oulujärven.								
Hyrnsalmen	110,486	—	—	—	—	—	—	—
Sotkamon	8,828	—	—	—	—	—	—	—
Paltamon	24,778	—	24,778	—	3,50—4,00	89,810	—	—
Siikajoen	10,443	—	5,202	—	4,50	23,409	—	—
Pyhäjoen	5,145	—	5,145	—	8,51	43,783	95	—
Kalajoen	3,474	—	—	—	—	—	—	—
Summa	163,154	—	35,125	—	3,50—8,51	157,002	95	4,47
Waasan läänin.								
Wiitasaaren	36,117	—	36,117	—	4,30—9,98	233,687	10	—
Salamajärven	12,500	—	12,500	—	6,44	80,500	—	—
Pyhäjärven	15,593	—	15,593	—	11,02	171,834	86	—
Saarijärven	12,600	—	12,600	—	11,12	140,112	—	—
Multian	11,251	—	11,251	—	10,70	120,385	70	—
Wirtain	7,285	—	7,285	—	11,51	83,850	35	—
Lestin	35,539	—	35,539	—	4,71—8,57	198,573	63	—
Summa	130,885	—	130,885	—	4,30—11,51	1,028,943	64	7,86

Kuopion läänin.								
Iisalmen	7,980	—	7,980	—	5,02—6,31	45,129	30	—
Palojärven	10,560	—	10,560	—	5,74	60,614	40	—
Halmejärven	12,576	—	12,576	—	7,36	92,559	36	—
Kuohatin	8,767	—	—	—	—	—	—	—
Jongunjoen	15,071	—	—	—	—	—	—	—
Suomusjärven	25,005	—	—	—	—	—	—	—
Ilomantsin	50,203	—	14,437	—	6,61	95,428	57	—
Summa	130,162	—	45,553	—	5,02—7,36	293,731	63	6,44
Wiipurin—Mikkelin läänien.								
Korpiselän	30,000	—	30,000	—	5,00—6,00	178,190	—	—
Loimalan	20,381	—	20,381	—	1,75—6,20	93,554	10	—
S:a	—	3,000	—	3,000	0,25 m ² :ltä	750	—	—
Uomaan	16,970	—	16,970	—	2,50—7,11	111,390	60	—
S:a	—	15,000	—	15,000	0,25 m ² :ltä	3,750	—	—
Pällilän	5,973	—	5,110	—	1,70—4,05	19,901	20	—
S:a	—	2,570	—	2,220	1,00—2,95 m ² :ltä	4,795	—	—
Laatokan	—	2,000	—	—	—	—	—	—
Mikkelin	10,742	—	10,742	—	4,55—5,01	51,372	52	—
Summa	84,066	22,570	83,203	20,220	1,70—7,11	463,703	42	5,46
Turun—Hämeen läänien.								
Kankaanpään	13,529	—	13,529	—	3,66—8,61	81,750	73	—
Karvian	7,050	—	7,050	—	3,76—6,55	43,248	—	—
Parkanon	12,591	—	11,010	—	5,50	60,555	—	—
Aureen	11,076	—	11,076	—	7,31	80,965	56	—
Oriveden	23,370	—	23,370	—	5,00—9,67	181,903	10	—
Jämsän	5,421	—	5,421	—	10,01	54,264	21	—
Summa	73,037	—	71,456	—	3,66—10,01	502,686	60	7,03
Summa kaikista tarkastuspiireistä.								
Summa vuonna 1902 .	1,568,746	22,570	1,028,749	20,220	1,70—11,51	4,425,732	07	4,29
» » 1901 .	1,306,483	30,180	661,532	15,610	1,35—10,85	3,065,621	09	4,62
» » 1900 .	933,848	35,600	647,517	34,100	1,10—14,02	3,361,582	77	5,16
» » 1899 .	1,306,344	15,000	1,180,005	13,000	1,00—12,00	4,877,076	78	4,13
» » 1898 .	816,962	37,750	553,159	37,750	1,00—10,00	2,283,189	98	4,12

Kuten ylläolevasta yhteenvedosta käy selville, ovat puiden hinnat yleisissä puutavarain huutokaupoissa kruununmetsistä tarjotuista puumääristä olleet noussemassa vuoteen 1900 asti, jolloin keskimääräinen hinta myydyistä puumääristä sahapuuta kohti teki 5,16 markkaa. Vuonna 1901 tapahtuneen ulkomaisen puutavarakaupan lamautumisen ja siitä seuranneen kotimaisten puutavarayhtiöitten vähentyneen ostohalun johdosta, alentuivat hinnat mainittuna vuonna, jotenka verraten iso osa myytäviksi tarjotuista puumääristä jäi myymättä, mutta vuonna 1902 toimitettujen puutavarahuutokauppojen tulos, kun nimittäin ottaa huomioon tarjotut ylimmät ja alimmat hinnat, antaa syytä toivoa, että puitten hinta ja sahapuitten menekki vähitellen tulee taas kohoamaan. Huomattava on, että myydyistä sahapuista huutokaupoissa tarjottu alin hinta yllämainittuna viitenä vuotena yhäti on ollut kohoamassa eli noussut 1 markasta 1 markkaan 70 penniin.

Kertomusvuoden aikana on jatkettu edellisenä vuonna alkuunpantuja puutavarain hankkimistöitä valtionrautateiden tarpeiksi ja on metsänhoitovirkamiesten toimesta ja tarkoitusta varten myönnettyjen varojen avulla Iin, Simon ja Kalajoen hoitoalueista hakattu ja rautatien varrelle kuljetettu yhteensä 2,443 rakennushirttä, 1,336 ratapölkkyä sekä 4,575 kuutiometriä halkoja. Näiden sekä edellisenä vuonna toimitettujen verrattain pienien tämänkaltaisten hakkausten johdosta on tosin vielä vaikea päättää, miten edullisiksi metsähallinnon kautta toimitetut puutavarain hankkimistyöt tulevat muodostumaan, ja voinevat vasta ne tulokset, joita saadaan vuonna 1903 toimitetuista laajemmista samanlaisista töistä, antaa valaisevampaa selvitystä asiaan. Epäilemätöntä on kuitenkin, että puheenaolevat hakkuut, toimitettuina raivaus- ja perkaamishakkuun muodossa, tekevät mahdolliseksi järkipäisemmän metsänhoidon pienempien metsäntuotteiden menekin kautta niissäkin hoitoalueissa, joista ei tähän asti ole voitu myydä muuta kuin arvokkaampaa hirsimetsää, ja että metsähallinnon kautta toimeenpannut hakkuut tulevat suoritetuiksi edullisemmalla tavalla metsän uudistukseen ja kasvuun nähden, kuin semmoiset hakkuut, jotka ostaja toimittaa.

Yllämainittujen valtionrautateiden tarpeiksi toimitettujen hakkausten yhteydessä sopii ehkä mainita, että Virtain hoitoalueessa kertomusvuoden kuluessa metsähallinnon toimesta ja tarkoitusta varten myönnettyillä varoilla toimeenpantu perkaushakkuu Kangastenperän kruununmaalla, siellä edellisenä vuonna toimitetun saharhirsiharsinnan jälkeen, on antanut 1,491 markkaa 28 penniä puhdasta voittoa, mainitun hakkuun kautta poistettujen kehojen sekä jälellä olevan metsän kasvulle esteellisten puuaineiden myynnin tuloksena.

Edellisien vuosien yleisillä huutokaupoilla ja kontrahdeilla sekä kertomusvuoden aikana asianomaisella suostumuksella paikallishuutokaupoilla, kon-

trahdeilla sekä käsikaupalla tapahtuneen metsän myynnin kautta on vuonna 1902 ulosannettu kruununmetsistä kaikkiaan seuraavat määrät metsäntuotteita:

Sahapuita	692,290 kappaletta
Pelkkapuita	2,569 »
Rakennuspuita	35,517 »
Viallisia puita	37,109 »
Keloja ja tuulenskaatoja.	105,136 »
Kaikenlaisia puita	20,294 »
Vitsoja, vanteita y. m.	588,371 »
Poltto- ja sysipuita	213,935 kuutiometriä
Tervaksia	17,918 »
Hiomapuita	6,040 »
Pärepuita	541 »
Veistopuita	2,322 »
Aitauspuita	1,265 »
Puunkuorta, tuolta, pihkaa	32,960 kiloa
Heiniä, jäkäliä, lehtiä, havuja y. m.	5,831 kuormaa.
Sysyä, kalkkia, tervaa	723 hehtolitraa;

joiden metsäntuotteiden arvo yhteensä tekee 3,467,177 markkaa 44 penniä ja sahapuitten yksinään 3,090,399 markkaa 24 penniä.

Yllä olevassa luettelossa sisältyvien Keisarillisen Senaatin myönnytyksellä eri tarkoituksia varten ilmaiseksi ulosannettujen metsäntuotteiden määrä ja niiden raha-arvo käy selville seuraavasta luettelosta:

Tarkoitus, johon metsäntuotteet ovat myönnettyt.	Sahapuita kpl.	Rakennushirsiä kpl.	Keloja ja tuulenskaatoja kpl.	Viallisia puita kpl.	Kaikenlaisia puita kpl.	Poltto- ja tela-puita m ³ .	Puiden arvo.	
							M.kaa.	p.iiä.
Kirkon rakennukseen	1,208	—	—	—	—	—	13,612	—
Kansakoulujen rakennukseen	37	17,995	1,341	—	—	1,670	63,128	—
Teiden ja siltain rakennuksiin	1,942	6,660	1,181	—	1,748	1,395	22,917	54
Poroaidan rakentamiseen	—	—	60	100	—	—	55	—
Summa	3,187	24,655	2,582	100	1,748	3,065	99,712	54

Tulot ja menot.

Tulot vuoden kuluessa ulosannetuista metsäntuotteista, vuokrasta, torpanveroista y. m. yhteensä kaikista kruununmetsistä kertomusvuoden kuluessa tekevät piirien pääkirjoista otettujen ja oheenliitettyjen yhteenvedojen mukaan 3,692,411 markkaa 53 penniä, jota vastoin menot hoito- ja vartioimiskustannuksiin, päiväpalkkoihin y. m. tekivät 741,958 markkaa 78 penniä, joten siis kruununmetsät tuottivat voittoa 2,950,452 markkaa 75 penniä. Edellisen vuoden voitto teki 2,750,314 markkaa 19 penniä.

Hyönteisten, myrskyjen, lumipainon y. m. tuottamat vahingot.

Kertomusvuoden aikana ei suurempia, luonnontuottamia vahinkoja kruununmetsissä ole tapahtunut.

Vaikka viime vuoden sateinen ja kylmä kesä ehkä lienee pidätellyt paikottain puitten kasvua, niin se kumminkin esti *hyönteisten* levenemistä ja kehitystä, josta syystä metsälle haitallisten hyönteisten kautta syntyneistä vahingoista ei ole paljon mainittavaa. Ainoastaan Evon—Wesijaon kruununpuistossa ilmoitetaan »Cocomas pini torqvum» levenevän yhäti noin 10—15 vuotisilla ja sitä nuoremmilla metsänuudistuksilla Vahtervehmaan hoitoloossa. Sitä paitsi mainitaan »Lophyrus rufus» hyönteisen toukan vähemmässä määrässä ilmestyneen metsänviljelyksille Pällilän hoitoalueessa sekä »Chermes» ja »Tomicus» lajien tehneen vahinkoa Rajajoen hoitoalueessa.

Myrskyn tuottamia vahinkoja ei vuoden 1902 kuluessa ole tapahtunut sanottavassa määrässä muualla kuin Muonion hoitoalueessa, jossa ankara tuuli heinäkuun aikana on kaatanut noin 100 kuutiometriä kasvavaa metsää, sekä Inarissa, jossa tuulinen kesä eri osissa mainittua hoitoaluetta on tehnyt vahinkoa erittäinkin vanhoilla palomailla.

Lumenmurto taas on Karvian, Oriveden ja Lopen hoitoalueissa, Evon—Wesijaon kruununpuistossa sekä paikotellen Waasan ja Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiireissä turmellut nuorta metsää, vaikka näiden vahinkojen arvo on jokseenkin vähäpätöinen.

Tämän yhteydessä on mainittava, että *palkanen* on aikaansaanut vahinkoa kuivattamalla viime vuoden kasvaimet nuorissa petäjämetsissä Inarin hoitoalueen Inarijärven, Kaamasjoen, Joenjoen ja Muddusjärven seuduilla.

Ne vahingot joita *hirvet* ovat tuottaneet varsinkin nuorelle mäntymetsälle Pällilän hoitoalueessa, pureskelemalla ja taittamalla puita, ovat viime vuosina nähtävästi vähentyneet, koska hirvensuku Wiipurin läänissä, erittäinkin kevättalvella harjoitetun salametsästyksen johdosta, jossakin määrin taas on vähentynyt. Pohjoisimmissa osissa maata tekivät suuret *porokarjat* paikottain mainittavaa vahinkoa nuorille metsiköille ja taimistoille, kaivamalla jäkälää lumen alta sekä hiomalla sarviaan puita vastaan.

Metsänraiskaus.

Kuten seuraavasta luettelosta näkyy, on niin hyvin metsänraiskauksien lukumäärä kuin myöskin anastettujen metsäntuotteiden paljous kertomusvuoden aikana melkoista vähempi kuin edellisenä vuonna. Kuitenkin metsänraiskausta harjoitetaan vielä isossa määrässä erittäin Iin ja Kemin tarkastuspiireissä, joissa 1902 vuoden aikana anastettujen sahapuitten arvo paikkakunnalla vallitsevain hintain mukaan nousee 8,500 markkaan. Varmuudella otaksuttava on sitä paitsi, ettei likimainkaan kaikkia metsänraiskauksia mainituilla laajoilla metsäaloilla saada ilmi ja syytteeseen, syystä että vartioväestön lukumäärä näissä tarkastuspiireissä on riittämätön ja metsänvartijain palkkaedut niin huonot, että he ovat pakoitettut pääasiallisesti syrjätyöllä hankkimaan toimeentulonsa, eikä heitä sen vuoksi ole voitu saada riittävästi omistamaan aikaansa kruununmettien vartioimiseen.

Seuraava taulu osoittaa vuoden kuluessa tavattujen haaskauksien lukumäärän sekä anastettujen metsäntuotteiden paljouden:

Tarkastuspiiri ja hoitoalue.	Haaskauksien luku määrä.	Haaskatut metsäntuotteet.							
		Sahapuita kpl.	Rakennuspuita kpl.	Keloja, katoja, kolopuita y. m. kpl.	Visoja kpl.	Poltto-, hioma-, pare-asepuita, tervakasta m ³ .	Heiniä, sammas-, Kuornaa.	Jakalia, lehtiä, heiniä, sama-	Tuoteta, pihkaa kiloa.
Kemin.									
Tornion	11	381	135	193	—	5	18	—	
Ounasjoen	1	6	—	—	—	—	—	—	
Kemijärven	1	—	—	—	—	50	—	—	
Inarin	2	—	2	45	—	—	4	—	
Summa	15	387	137	238	—	55	22	—	

Iin.								
Simon	18	709	95	62	—	5	—	—
Iin	68	940	822	—	—	1	—	100
Kuusamon	20	229	29	—	—	—	2,5	—
Haukiputaan	9	109	3	—	300	3	—	—
Summa	105	1,987	949	62	300	9	2,5	100
Oulujärven.								
Hyrnsalmen	3	29	104	12	1,608	—	—	—
Sotkamon	3	—	—	46	—	—	3,5	—
Silkajoen	1	—	—	—	—	1	—	—
Summa	7	29	104	58	1,608	1	3,5	—
Waasan läänin.								
Salamajärven	1	—	11	1	—	—	—	—
Pyhäjärven	2	15	—	—	—	—	—	—
Saarijärven	2	1	5	—	—	—	—	—
Wirtain	1	4	—	—	—	—	—	—
Jalasjärven	4	4	—	—	200	—	—	—
Summa	10	24	16	1	200	—	—	—
Kuopion läänin.								
Iisalmen	1	1	2	—	—	—	—	—
Jongunjoen	1	—	—	9	—	—	—	—
Summa	2	1	2	9	—	—	—	—
Wiipurin—Mikkelin läänien.								
Rajajoen	2	—	—	10	—	—	—	—
Summa	2	—	—	10	—	—	—	—
Turun—Hämeen läänien.								
Kankaanpään	38	90	4	—	—	3	—	3
Karvian	10	26	—	—	—	—	—	—
Parkanon	3	7	—	—	—	—	—	—
Aureen	8	11	31	—	—	—	—	—
Oriveden	1	—	—	1	—	—	—	—
Summa	60	134	35	1	—	3	—	3
Yhteensä vuonna 1902	201	2,562	1,243	379	2,108	68	28	103
» » 1901	302	3,763	2,655	5,552	1,423	374	40	490
» » 1900	240	1,965	1,645	3,553	1,230	349	9,5	570
» » 1899	205	2,320	729	759	—	1,500	44	—
» » 1898	222	1,739	1,790	484	950	382	38	—

Taulu, joka osoittaa miten haaskattujen metsäntuotteiden kanssa on, menetelty:

Tarkastuspiiri.	Miten haaskattujen metsäntuotteiden suhteen on menetelty.	Haaskatut metsäntuotteet.						
		Sahapuita kpl.	Rakennuspuita kpl.	Keloja, kaatoja, kolopuita y. m. kpl.	Vitsoja kpl.	Poltto-, hioma-, päre-, asepuita, tervaksia y. m. m ³ .	hehku-, hionna-, kuorua.	Jäkälää, lehtiä, hehku-, sammalia, kuorua.
Kemin	Myyty.	217	14	125	—	2	—	—
	Torppareille annettu . .	—	—	—	—	—	4	—
	Haaskaaja anastanut . .	49	109	106	—	3	18	—
	Takavarikossa	121	14	7	—	50	—	—
Iin	Myyty.	448	436	—	—	—	2,5	—
	Kelpaamattomaksi tehty	1,017	309	—	—	1	—	—
	Haaskaaja anastanut . .	452	68	62	300	7	—	—
	Torppareille annettu . .	—	70	—	—	1	—	100
Oulujärven	Takavarikossa	70	66	—	—	—	—	—
	Haaskaaja anastanut . .	—	—	46	—	1	3,5	—
Waasan läänin	Takavarikossa	29	104	12	1,608	—	—	—
	Myyty.	16	11	1	—	—	—	—
	Kelpaamattomaksi tehty	—	—	—	200	—	—	—
Kuopion läänin	Haaskaaja anastanut . .	8	5	—	—	—	—	—
	Myyty.	—	—	9	—	—	—	—
Haaskaaja anastanut . .	—	1	2	—	—	—	—	—
	Haaskaaja anastanut . .	—	—	10	—	—	—	—
Wiipurin—Mikkelin läänien	Takavarikossa	7	4	—	—	—	—	—
	Myyty.	35	28	—	—	—	—	—
Turun—Hämeen läänien	Kelpaamattomaksi tehty	10	—	—	—	—	—	—
	Torppareille annettu . .	10	—	—	—	—	—	—
	Haaskaaja anastanut . .	71	3	1	—	1	—	3
	Takavarikossa	11	—	—	—	2	—	—
Yhteensä		2,562	1,243	379	2,108	68	28	103

Kulovalkeat.

Suurimman osan kesää vallinneen sateisen ja kylmän ilman tähden, ei kulovalkeita kertomusvuoden aikana ole mainittavassa määrässä ollut Waasan eikä Turun—Hämeen läänien tarkastuspiireissä, ja muissakin tarkastuspiireissä on niitä ainoastaan vähässä määrässä ilmaantunut, joten se vahinko, jonka kuloval-

keat vuoden 1902 kuluessa ovat aikaan saaneet kruununmetsissä, on, vertaamalla edellisiin vuosiin, katsottava aivan vähäpätöiseksi.

Syyt useampiin allamainituista kulovalkeista eivät ole tunnetut; muutamissa tapauksissa arvellaan kulojen saaneen alkunsa kalastajien ja kulkijoiden tulisijoilta ja yhdessä tapauksessa, nimittäin Iin hoitoalueessa, jossa paloi noin 60 hehtaaria jäkäläkangasta, otaksutaan kulovalkean sytytetyksi ilkiteon halusta tahi kostonhimosta poronomistajia kohtaan.

Kulojen lukumäärä ja palojen laajuus kussakin hoitoalueessa on merkitty seuraavaan luetteloon, joka myös lyhyesti osottaa tulen tuottamien vahinkojen laadun.

Tarkastuspiiri ja hoitoalue.	Kulovalkeiden lukumäärä.	Paloalojen pinta-ala hehtaaria.	Kulovalkeiden tuottamien vahinkojen laatu.
Kemin.			
Kemin	1	33	Tuli on ainoastaan kärventänyt maata.
Sodankylän	1	9	Nuori sekametsä kuivaa.
Iin.			
Iin	1	60	Kulo hävittänyt jäkälistön.
Oulujärven.			
Sotkamon	1	3	Valkea turmellut kasvipeitteen ja nuoremmat taimet.
Siikajoen	1	1	S:n s:n s:n sekä 6 m ³ halkometsää.
Kuopion läänin.			
Iisalmen	1	2	Palanut pinnalta.
Jongunjoen	2	206	S:n s:n, pienet taimet kuivavat.
Suomusjärven	3	2	Kulo vahingoittanut nuorempaa metsää ja taimia.
Wiipurin—Mikkelin läänien.			
Rajajoen	1	41	Nuori sekametsä vahingoittunut.
Pällilän	3	13	Ainoastaan alikasvu ja joku osa nuorta peltäjä-metsää kuivettui.
Miehikkälän kruununpuisto	1	1	Muutamia kitukasvuisia männyntaimia kuivettui.
Summa	16	371	

Katsaus joka osottaa kulovahinkojen lukumäärän ja laajuuden vuosina 1898—1902.

	Kulojen lukumäärä.	Paloalojen laajuus hehtaaria.
Yhteensä vuonna 1902	16	371
» » 1901 (erittäin kuiva kesä)	251	17,060
» » 1900	85	3,395
» » 1899	60	1,001
» » 1898	24	364

Syytökset.

Kruununmetsissä tehtyjen semmoisien rikoksien lukumäärä ja laatu, jotka asianomaisten metsänhoitovirkamiesten kautta ovat ilmoitetut syytökseen, sekä niiden lopullinen ratkaisu, kuin myös aikaisemmin vireille pannut samanlaiset asiat, jotka kuluneen vuoden aikana lopullisesti ovat käsiteltäviksi tulleet, käyvät selville seuraavasta yleiskatsauksesta:

Tarkastuspiiri ja hoitoalue.	Vuonna 1902 vireille pannut syytteet ja niiden aihe.					Vireille pantuja juttuja on			Aikaisemmin vireille pannuissa jutuissa on syytetty:	
	Metsän haaskaus.	Kulovalkea.	Salametsästys.	Karjanlaitumien väärinkäytös.	Muita rikkomuksia.	päätetty		toistaiseksi lykätty.	Tuo- mittu.	Vapau- tettu.
						Syytetty tuomittu.	Syytetty vapautettu.			
Kemin.										
Kemin	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Tornion	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Muonion	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Ounasjoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rovaniemen	—	—	—	—	4	—	—	5	—	—
Kemijärven	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—
Sodankylän	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Inarin	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	4	—	—	—	4	1	—	7	5	2

Iin.										
Simon	4	—	—	—	—	2	1	1	5	—
Iin	7	—	—	—	—	6	—	1	—	—
Kuusamon	2	—	—	—	—	1	1	—	—	1
Haukiputaan	19	—	1	—	—	19	—	1	1	1
Summa	32	—	1	—	—	28	2	3	6	2
Oulujärven.										
Hyrnsalmen	3	—	—	—	—	3	—	—	1	—
Sotkamon	3	—	—	—	—	1	—	2	—	3
Summa	6	—	—	—	—	4	—	2	1	3
Waasan läänin.										
Wiitasaaren	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
Salamajärven	1	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Pyhäjärven	2	—	—	—	—	1	—	1	3	—
Saarijärven	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—
Lestin	—	—	—	—	2	—	—	2	1	—
Alajärven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jalasjärven	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—
Summa	4	2	1	—	3	3	—	7	5	1
Kuopion läänin.										
Halmejärven	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—
Kuohatin	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Jongunjoen	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Suomusjärven	—	—	2	—	2	1	—	3	—	—
Ilomantsin	—	—	2	—	—	—	2	—	1	—
Summa	2	—	5	—	2	3	2	4	1	1
Wiipurin—Mikkelin läänien.										
Korpiselän	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—
Uomaan	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Rajajoen	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Pällilän	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Summa	2	—	1	—	—	1	—	1	1	3
Turun—Hämeen läänien.										
Kankaanpään	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Karvian	3	—	3	—	—	3	1	2	—	—
Aureen	2	—	—	—	—	1	—	1	1	—

Oriveden	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Lopen	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Jämsän	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	7	—	4	—	—	4	2	5	2	1
Yhteensä vuonna 1902	57	2	12	—	9	44	6	30	21	13
» » 1901	80	6	2	3	4	43	4	48	17	6
« » 1900	55	3	8	2	4	35	2	35	10	8

Edellä olevasta luettelosta käy selville, että 80:stä kertomusvuoden kuluessa käsiteltäväksi otetusta asiasta 44 on aiheuttanut syyllisten langettamiseen ja ainoastaan 6 vapauttamiseen sekä että 30 asiata vielä on ratkaisematta.

Aikaisemmin käsiteltäviksi ilmiannetuista asioista on 21 tapauksessa syytetyt langetetut ja 13 tapauksessa vapautetut.

Metsänarvioiminen.

Voidaksensa määritellä kruununmetsien hirsivarastoa sekä hankittujen tietojen mukaan järjestää kestäväää harsintahakkuuta ja määrätä vuotuisen hakkuumäärän suuruutta, on Waasan läänin tarkastuspiirissä sekä Tornion hoitoalueessa jo vuodesta 1883 asti, sekä sittemmin muissakin hoitoalueissa toimitettu saha- ja hirsipuiden arvostelemistöitä, jotka työt maamme eteläisimmässä hoitoalueissa toimitettiin parhaastaan asianomaisten metsänhoitajain huolenpidosta, mutta pohjoisissa hoitoalueissa, joissa nämä työt metsäalojen laajuuden takia olisivat kestäneet tavattoman pitkän ajan, on erityisiä metsänarvostelijoita määrätty niitä suorittamaan. Koska kumminkin näiden arvostelemistöiden avulla tarkoitus ei ainoastaan ollut likimääräisesti arvostella hirsipuitten lukumäärää, vaan myöskin saada tietoja metsämaitten laadusta ja metsien tilasta ylimalkaan niiden vastaisen hoidon järjestämistä varten, niin ei metsänarvosteleminen olekaan joka paikassa tapahtunut puitten lukemisen kautta, vaan on sitä toimitettu erittäin Lapin kihlakunnassa koelinjojen eli pitkien koe-alojen avulla, joiden leveys ja välimatka, Metsähallituksen kierto-
kirjeen mukaan 22 päivältä toukokuuta 1902, on määriteltävä sillä tavoin, että koe-alojen pinta-ala muodostaisi 5—10 % koko arvosteltavasta alasta, kuitenkin silmällä pitäen, että koelinjojen välimatkoja kasvullisilla metsämailla ei tehdä lyhemmiksi kuin 200 eikä pitemmiksi kuin 700 metriä. Arvosteleminen semmoisien koelinjojen avulla, mikä menettelytapa on paljon huokeampi ja joutuisampi, kuin jos kaikki puut työalalla luetaan, onkin näyttänyt antavan

täysin tyydyttäviä tuloksia maamme pohjoisimmilla, harvanpuoleista metsää kasvavilla metsämailla.

Äskenmainitussa kiertokirjeessä annetaan sitä paitsi seuraavat määräykset metsänarvostelemistyön suorittamisesta. Puita lukiessa ovat mitatut puut eroitettavat kahteen luokkaan, nimittäin sahapuiden luokkaan, johon kuuluvat ne puut, jotka 1,3 metrin korkeudella täyttävät 30 senttimetriä eli enemmän, sekä hirrenaineiden luokkaan, johon kuuluvat semmoiset puut, jotka samalla korkeudella täyttävät 25—30 senttimetriä, vaan ovat nämät viimeainitut läpimittansa mukaan eroitettavat kahteen ala-luokkaan ja ensimmäinitut 5 senttimetrin läpimittaluokkiin. Sitä paitsi ovat semmoiset hirrenaineet, joista on otaksuttava, että ne kestättömyytensä, esimerkiksi vähentyneen lisäkasvun, vikojensa y. m. takia, eivät voi varttua täysimittaisen sahapuun kokoisiksi, merkittävät erikseen aikaisemmin hakattaviksi.

Arvostelemisen yhteydessä on suoritettava myös lisäkasvututkimuksia annettujen ohjeiden mukaan; niinkään ovat metsämaat maamme pohjoisimmilla, mittaamattomilla aloilla kartoitettavat kompassilinjaston mittauksilla kaavassa 1:50,000, jommoisia kartoittamistöitä on toimitettu yllämainituilla aloilla jo vuodesta 1896 alkaen.

Yleisessä kertomuksessa, joka on laadittava arvostelluista metsäaloista, on huomioon otettava näiden asema, pinta-ala ja maanlaatu, kasvavan metsän puulaji, laatu, ikä y. m., sekä ne erikokoisseikat, joita on silmälläpidettävä vastaisen metsänhoidon järjestämisessä.

Kertomusvuoden aikana ovat metsänarvostelutöitä suorittaneet 4 varsinaista ja 12 ylimääräistä metsänarvostelijaa ja ovat useimmat heistä työskennelleet Lapin kihlakunnassa sekä 2 Mikkelin, Korpiselän, Suomensjärven ja Ilomantsin hoitoalueissa. Sitä paitsi ovat asianomaiset metsänhoitajat toimittaneet metsän lukemista seuraavissa hoitoalueissa, nimittäin: Iisalmen, Palojärven, Suomensjärven, Ilomantsin, Laatokan ja Kankaanpään hoitoalueissa.

Vuonna 1902 toimitetun arvostelun tulokset käyvät esille seuraavasta luettelosta:

Hoitoalue.	Vuonna 1902 arvostelun yhteydessä kartoitettu maa-ala hehtaaria.	Vuonna 1902 arvioitu puumäärä.		
		Sahapuita (30 senttimetriä 1,3 metrin korkeudella).	Hirrenaineita (25—30 senttimetriä 1,3 metrin korkeudella)	Yhteensä.
Ounasjoen	54,844	123,423	188,813	312,236
Kemijärven	104,542	1,440,060	1,234,190	2,674,250
Sodankylän	97,126	134,050	263,796	397,846

Inarin	112,861	516,580	1,095,490	1,612,070
Iisalmen	—	10,090	28,344	38,434
Palojärven	—	13,327	77,848	91,175
Suomusjärven	—	70,934	85,832	156,766
Ilomantsin	—	106,448	181,421	287,869
Korpiselän	—	257,396	422,585	679,981
Laatokan	—	1,453	718	2,171
Mikkelin	—	26,737	97,408	124,145
Kankaanpään	—	117	3,773	3,890
Summa	369,373	2,700,615	3,680,218	6,380,833

Kertomusvuoden lopussa oli kussakin tarkastuspiirissä yhteensä koko sillä ajalla, jonka arvostelutyö on kestänyt, arvioitu seuraava määrä sahapuita ja hirrenaineita:

Tarkastuspiiri.	Arvioitu puumäärä		
	Sahapuita.	Hirrenaineita.	Yhteensä.
Kemin	17,029,526	19,229,652	36,259,178
Iin	3,011,959	1,973,333	4,985,292
Oulujärven	3,737,372	4,660,041	8,397,413
Waasan läänin	2,508,656	2,783,045	5,291,701
Kuopion »	3,586,192	5,115,669	8,701,861
Wiipurin—Mikkelin läänien	2,430,915	4,385,320	6,816,235
Turun—Hämeen »	1,812,086	2,796,384	4,608,470
Evon—Wesijaon kruununpuisto	82,847	139,332	222,179
Yläneen kruununmäät	18,889	99,544	118,433
Summa	34,218,442	41,182,320	75,400,762

Tosin on yllämainituista puumääristä arvioimisen jälkeen poistunut hakkuun, metsäpalojen, myrskyn vaikutuksen y. m. kautta melkoinen määrä sahapuita, mutta koska metsänarvostelemistyö on kestänyt noin 20 vuotta, jolla ajalla vähintään yhtä suuri määrä alamittaisia puita on varttunut täysimittaisiksi sahapuiksi poistuneiden sijalle ja sitä paitsi tämä arvosteleminen on toimitettu niin, että sen tulokset mieluummin ovat saattaneet tulla todellista puumäärää pienemmäksi, kuin liian korkeiksi, niin voi varmuudella otaksua, että yllämainittu puumäärä on katsottava arvosteltujen metsämaitten nykyiseksi minimi-puuvarastoksi.

Vuoden 1902 lopussa vielä arvostelemattomia metsäaloja on ollut seuraavissa tarkastuspiireissä:

Kemin	3,233.432	hehtaaria
Kuopion läänin	29,258	»
Wiipurin—Mikkelin läänien	12,460	»
Turun—Hämeen	592	»
Yhteensä		3,275,750 hehtaaria

Metsänjako.

Järkiperäisen ja kestäväen metsätalouden saavuttamiseksi niissä maamme kruununpuistoissa, joissa pienemmilläkin metsäntuotteilla on menekkiä, myöntyi Keisarillinen Senaatti vuonna 1898 Metsähallituksen esitykseen, että asetettaisiin toistaiseksi neljä metsänhoitovirkamiestä metsänjakotöiden toimeenpanemista varten kruununpuistoissa. Nämät työt aloitettiin vuonna 1899 ja niitä on siitä lähtien jatkettu Turun—Hämeen läänien sekä Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiireissä, jota paitsi Iso-Käntävän kruununpuistolle Kalajoen hoitoalueessa on laadittu hoitosuunnitelma.

Silmällä pitäen, että metsänjaotustyöt tuottaisivat käytännöllisiä tuloksia sekä että hoitosuunnitelmia laadittaessa seurattaisiin samoja yleisiä periaatteita, on Metsähallitus 2 p:nä toukokuuta 1902 asettanut seuraavat näkökohdat puheenalaisten arvostelijain huomioon otettaviksi.

Koska järkiperäisen metsänhoidon päätarkoitus on, käyttämällä kestävää metsätaloutta, saavuttaa mahdollisimman suuret tulot jaetuista metsämaista, niin on hoitosuunnitelmia laadittaessa huomio erittäin kiinitettävä paikkakunnan metsämaitten kasvullisuus- ja eri metsäntuotteiden menekki-oloihin. Yllämainitun johdosta täytyy toimitusmiesten päätettyänsä ulkotyöt metsässä, myös neuvotella asianomaisen ylimetsänhoitajan ja metsänhoitajan kanssa voidaksensa tehdä semmoisen hoitosuunnitelman, joka täysin soveltuu kysymyksessä olevien metsien olosuhteisiin ja joka käsittää niin hyvin varsinaiset hakkuut, kuin myös tarpeelliset ylimääräiset hakkuut ynnä apuharvennukset ja metsän nuorennustoimet, mutta kuitenkin jättää asianomaiselle metsänhoitajalle täyden toimintavapauden määrättyjen rajojen sisällä. Jotta metsätaloudessa voitaisiin mukautua muuttuvain olosuhteiden vaatimusten mukaan, on joka kymmenes vuosi pidettävä hoitosuunnitelman tarkastus eli revisiooni.

Muuten on hoitosuunnitelmia laadittaessa huomioon otettava: paikalliset vartioimissuhteet sekä niissä ehkä tarpeelliset muutokset; puitten hinnat ja menekki-suhteet, kuljetusteitten ja uittoväylien tila sekä, jos tarve sitä vaatii, ehdotettava niiden parantamista; hoitoalueissa löytyvät viljelykseen kelpaavat maat ja suot, joiden kuivattaminen taloudelliselta kannalta olisi suotava, sekä

uusien kruununmetsätorppien perustamiseen sopivat paikat, jonka ohessa on laadittava kaikki ne ehdotukset, joihin yllämainitut asianhaarat voivat aihetta antaa, samaten kuin myös on ehdotettava kruununmetsä- ja metsänvartijatorpille eroitettavat hakamaat.

Ennen 10 päivää tammikuuta on metsänarvostelijain annettava Metsähallitukselle kertomus niistä metsänjaoitus- ja revisioonitöistä, joita he edellisen vuoden aikana ovat suorittaneet.

Kertomusvuoden aikana ovat metsänjakoa varten asetetut 3 varsinaista ja yksi virkaatekevä metsänarvostelija suorittaneet seuraavat metsänjakotyöt:

Turun—Hämeen läänien tarkastuspiirissä ovat ulkotyöt metsänjakoa varten suoritettut:

Jämsän hoitoalueessa, Edesniemen ja Pihlajalahden kruununpuistoissa yhteensä 1,627 hehtaarin alalla;

Kankaanpään hoitoalueessa, Wihteljärven ja Wenesjärven kruununpuistoissa yhteensä 4,257 hehtaarin alalla; sekä

Parkanon hoitoalueessa, Ikaalisten kruununpuistossa yhteensä 6,300 hehtaarin alalla, jota paitsi on valmistettu metsänjakoa 6,347,55 hehtaarin alalle Parkanon kruununpuistossa.

Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiirissä ovat seuraavat työt suoritettut:

Laatokan hoitoalueessa on kartoitettu, arvosteltu sekä käyty linjoja metsänjakoa varten Sakkolan ja Lohijoen kruununpuistoissa yhteensä 3,000 hehtaaria sekä kartasto täydennetty ja metsä arvosteltu jakoa varten Wentelän kruununpuistossa 2,000 hehtaarin alalla.

Metsänjakoehdotuksia on valmistettu Laatokan hoitoalueessa 1,016 hehtaarin alalle Jaakkimaan kruununpuistossa, sekä Rajajoen hoitoalueessa 5,762 hehtaarin alalle Korpikylän kruununpuistossa.

Waasan läänin tarkastuspiirin Pyhäjärven hoitoalueessa on kartoitettu ja arvosteltu metsänjakoa varten 2,900 hehtaaria metsämaata Hohonmaan kruununpuistossa.

Yhteensä on siis kertomusvuoden kuluessa valmistavia töitä suoritettu 20,085 hehtaarin alalla sekä valmistettu ja Metsähallitukseen lähetetty metsänjakoehdotuksia 13,125 hehtaarin alalle.

Sitä paitsi on yksi ylläsanotuista metsänarvostelijoista Metsähallituksen määräyksestä tarkastanut metsiä Lopen, Aureen, Parkanon, Karvian ja Kankaanpään hoitoalueissa sekä asianomaisten metsänhoitajien kanssa tehnyt hakuehdotuksia puutavarain hankkimiseksi valtion rautateitä varten.

Metsänhallintoon kuuluvat erityisseikat.

Metsänviljelys.

Koska maamme kruununmetsissä ylipäänsä on ollut tarkoituksena valita hakkuutapa sekä järjestää hakkuut sillä tavalla, että metsän luonnollinen uudistuminen on käynyt päinsä kasvavan metsän eli siemenpuitten avulla, ei *metsänviljelyksiä* olekkaan toimitettu sanottavassa määrässä muualla kuin semmoilla laajoilla, metsättömillä kangasmailla, joilta kulovalkeain usein aikaansaaman turmeluksen johdosta metsä on hävinnyt ja maanlaatu pitemmän paljaana olemisen kautta on muuttunut karuksi ja kuivaksi, eikä siis ole voinut ottaa metsänuudistusta luonnollisella tavalla. Semmoisia paljaita aloja on esim. melkoinen määrä Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiirissä sekä Kankaanpään hoitoalueeseen kuuluvalla Hämeenkanakaalla.

Kokeita ulkomaalaisten puulajien kasvatuksessa sekä taimitarha-töitä isommassa määrässä on suoritettu Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiirissä ja Evon—Wesijaon kruununpuistossa, viimeainitussa osittain oppilaitten harjoitustyönä, jonka ohessa viimekuluneiden vuosien aikana siperialaisen lehtikuusen kasvatusta vähässä määrässä on toimitettu maamme useimmissa hoitoalueissa. Vaikkapa näitä viimeainittuja kokeita, joita on suoritettu sillä tavalla, että Metsähallituksen Venäjältä hankkimista siemenistä taimitarhoissa on kasvatettu taimia, mitkä tavallisesti 4—6 vuotisina istutettiin sopiville kangas- ja kaskimaille osittain puhtaina kasvoksina, osittain taas toisten puulajien, pääasiallisesti männyn sekaan, on harjoitettu ainoastaan muutaman vuoden aikana, ovat ne kuitenkin näyttäneet, että puheena oleva puulaaji kyllä saattaa menestyä maamme keski- ja eteläosissa hyväkasvuilla ja kosteanpuoleisilla mailla sekä vapaana toisten puulajien varjostuksesta, mutta että sitä vastoin sen edistymisestä maamme pohjoisimmissa osissa sekä karuilla ja kuivilla mailla yleensä on ainoastaan vähän toivoa.

Ylempänä mainituilla paljailla kangasmailla Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiirissä edellisinä sekä kertomusvuoden aikana toimitetut metsänviljelykset ovat ylimalkaan onnistuneet sekä edistyneet tyydyttävällä tavalla. Ainoastaan Pällilän hoitoalueessa Vierustenkanakaalla sekä Kankaanpään hoitoalueeseen kuuluvalla Hämeenkanakaalla eivät metsänuudistamistyöt näytä menestyneen, otaksuttavasti siitä syystä, että maanlaatu näillä kankailla pitemmän paljaana olonsa aikana on muuttunut niin kuivaksi ja karuksi sekä sopimattomaksi puuntaimien kehittymiselle, että näiden alojen uudestaan metsistyminen voi onnistua ainoastaan siinä tapauksessa, että tavalla tai toisella maanlaatu niissä saadan muuttumaan puuntaimien edistymiselle sopivammaksi. Siinä

tarkoituksessa on Wierustenkankaalla Pällilän hoitoalueessa toimitettu erilaisia kokeita metsänkasvun saamista varten, osaksi istuttamalla vuorimännyn (*Pinus montana uncinata*) taimia maanlaadun parantamista varten, osaksi pienemmillä koe-aloilla mineraalisten apulannoitusaineiden avulla ja osaksi myöskin uudenmallista saksalaista (*Spitzenberg'in*) työasetta käyttämällä istutusta varten, jotta tällä viimeksimainitulla tavalla voitaisiin sekoittaa maan alempia kerroksia ylempien kanssa ja sillä tavalla tarjota istutettavien taimien juurille sopivampaa ruokamultaa. Näiden kokeiden tuloksia on kumminkin vielä liian varhaista arvostella. Metsäkonduktöörin E. Nyholm'in sekä K. Elfving'in asianomaisella myönnytyksellä kertomusvuoden aikana toimittamista tutkimuksista käy selville, että maan pinta äskenmainitulla kangasmaalla, joka kemiallisen kokoonpanonsa puolesta kyllä voisi kasvattaa kelvollista metsää, pitkällisen paljaana olonsa takia on tullut siihen tilaan, että siitä ravintosuolat ovat poislienneet ja että maanlaatu suureksi osaksi on kadottanut rapautumis- ja sulatuskykynsä. Näin ollen siihen istutetut ja kylvön kautta nousseet taimet eivät ole voineet viihtyä, vaan ovat alkaneet kitua, josta seurauksena on ollut, että koko joukko metsälle vahingollisia hyönteisiä, etupäässä »*Tortrix resinana*», »*Pissodes notatus*» ja »*Lophyrus rufus*», sekä sieniä, niinkuin »*Peridermium pini*», on ilmestynyt mainituille uudistusaloille.

Toivottava on, että Wierustenkankaalla saataisiin jatkaa niitä kokeita, joista ylempänä on ollut puhe ja jotka luultavasti tulevat antamaan osituksen, miten metsän uudistaminen ei ainoastaan mainitulla kankaalla vaan myös muilla samanlaatuisilla mailla, kuten esim. Hämeenkankaalla, olisi toimitettava.

Paitsi edellämainittuja metsänuudistamistöitä on mainittava mänty-metsän viljelykset kaskimailla, joita on harjoitettu pääasiallisesti Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiiriin kuuluvissa Loimalan, Uomaan ja Korpiselän hoitoalueissa. Niiden tarkoituksena on ollut muuttaa koivu-, haapa- ja leppä-kasvoksia arvokkaammiksi mäntymetsiköiksi, joka viljelystapa, mikäli tähän asti toimitetuista kokeista voi päätellä, on antanut jotenkin tyydyttäviä tuloksia.

Kertomusvuoden aikana metsänuudistukseen käytetyistä määristä siemeniä ja taimia ynnä taimitarhoissa koulituista taimista ja kylvetyistä siemenmääristä antaa selvitystä seuraava taulu:

Tarkastuspiiri ja hoitoalue.	Metsänviljelykseen käytetty						Taimitarhatoita	
	Taimia kpl.				Siemeniä kilo.		Kylvetty siemeniä kilo.	Koulittu taimia kpl.
	Männyn.	Kuusen.	Lehtkuusen.	Muita taimia.	Männyn.	Kuusen.		
Iin.								
Simon	—	—	550	—	—	—	—	—
Haukiputaan	—	—	365	—	—	—	—	—
Oulujärven.								
Hyrynsalmen	—	—	690	—	—	—	—	—
Sotkamon	—	—	600	—	—	—	—	—
Waasan läänin.								
Wiitasaaren	—	—	250	—	—	—	—	—
Salamajärven	—	—	4,500	—	—	—	—	—
Saarijärven	—	—	7,580	—	—	—	—	—
Multian	—	—	375	—	—	—	—	—
Kuopion läänin.								
Palojärven	—	—	370	—	—	—	—	—
Halmejärven	—	—	—	—	—	—	—	6,300
Kuohatin	—	—	2,150	—	—	—	—	—
Turun—Hämeen läänien.								
Aureen	—	—	650	—	—	—	—	—
Jämsän	—	—	370	—	—	—	—	—
Oriveden	—	—	1,200	—	—	—	—	—
Wiipurin—Mikkelin läänien.								
Korpiselän	—	—	—	—	0,25	—	2,00	1,200
Loimalan	—	—	1,000	—	12,00	3,00	—	530
Uomaan	15,000	—	—	—	18,00	7,60	2,00	1,350
Laatokan	—	—	—	390	41,00	—	0,50	—
Rajajoen	—	—	—	9,050	48,50	—	2,10	5,895
Pällilän	211,600	—	3,825	230	1,50	—	5,80	2,985
Miehikkälän krnp.	7,300	—	1,650	65	1,50	—	0,90	—
Mikkelin	—	—	3,000	1,520	8,00	7,00	—	2,700
Evon—Wesijaon kr.p.	20,000	—	2,000	700	—	—	62,40	99,656
Yhteensä	253,900	—	31,125	11,955	130,75	17,60	75,70	120,606

Siemenvuoden laadusta saadaan metsänhoitajain kertomuksista seuraavat tiedot.

Kemin tarkastuspiirissä on männyn siemenvuosi ollut huononpuoleinen paitsi Tornion ja Muonion hoitoalueissa, joissa se oli keskinkertainen; kuusella oli hyvä siemenvuosi Kemin, Tornion ja Kemijärven hoitoalueissa, keskinkertainen Muonion ja Sodankylän sekä huononpuoleinen muissa hoitoalueissa. Havupuitten kukkiminen oli keskinkertainen Muonion ja huononpuoleinen muissa hoitoalueissa.

Iin tarkastuspiirissä oli männyllä hyvä siemenvuosi Simon hoitoalueessa, keskinkertaista huonompi Haukiputaan sekä huono Iin ja Kuusamon hoitoalueissa; kuusella taas hyvä Simon, Iin ja Kuusamon hoitoalueissa, vaan keskinkertainen Haukiputaan hoitoalueessa. Männyn kukkiminen oli runsas Iin ja Kuusamon, keskinkertainen Simon ja Haukiputaan hoitoalueissa.

Oulujärven tarkastuspiirissä siemenvuosi oli huononpuoleinen Hyrynsalmen, Sotkamon ja Paltamon hoitoalueissa, keskinkertainen Siikajoen, Kalajoen kuin myöskin mitä mäntyyn tulee Pyhäjoen hoitoalueessa, jossa viimeksi mainitussa kuusen siemenvuosi sitä vastoin oli hyvä. Havupuitten kukinta on ilmoitettu olleen Hyrynsalmen hoitoalueessa runsaanpuoleinen, Sotkamon ja Paltamon hoitoalueissa huononpuoleinen sekä Siikajoen, Pyhäjoen ja Kalajoen hoitoalueissa keskinkertainen.

Waasan läänin tarkastuspiirissä oli sekä männyn että kuusen siemenvuosi huono.

Kuopion läänin tarkastuspiirissä männyn siemenvuosi on ollut huono ja kuusen huononpuoleinen. Männyn kukinta sitä vastoin oli harvinaisen runsas, joten hyvä siemenvuosi olisi ollut odotettavissa, jollei sateinen ja kylmä kesä turmellut hedelmöimistä.

Turun—Hämeen läänien tarkastuspiirissä oli sekä männyn että kuusen siemenvuosi ylipäänsä huono.

Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiirissä on männyn siemenvuosi ollut keskinkertainen Loimalan, Uomaan ja Laatokan hoitoalueissa sekä Miehikkälän kruununpuistossa ja keskinkertaista huonompi muissa hoitoalueissa; kuusen siemenvuosi taas keskinkertainen Korpiselän hoitoalueessa, keskinkertaista huonompi Loimalan, Uomaan ja Rajajoen hoitoalueissa sekä huononlainen muissa hoitoalueissa. Männyn kukinta oli huononpuoleinen Korpiselän hoitoalueessa ja runsas muissa hoitoalueissa, vaan tapahtui kylmällä, sopimattomalla ilmalla.

Evon—Wesijaon kruununpuistossa oli männyn siemenvuosi keskinkertaista huonompi ja kuusen huono.

Apuharvennuksia toimitettiin Pällilän hoitoalueessa kahdessa lehtikuusikossa sekä Mikkelin hoitoalueessa, jossa 8 hehtaarin alalla lehtikuusikkoa ja 7

hehtaaria kaskiviljelyksiä apuharvennettiin. Evon—Wesijaon kruununpuistossa toimitettiin apuharvennusta metsänvartijaoppilaitten harjoitustöinä yhteensä 125 hehtaarin alalla Hankalan hoitolohossa sekä puhdistettiin tarkoitusta varten myönnettyillä määrärahoilla kaikki kasvokset Wesijaon kruununpuistossa ottamalla pois mäntymetsää ahdistavat lehtipuut.

Sitä paitsi on, nuorennuksen edistämiseksi, hakkuiden jälkeen karsittu ja hajoitettu oksat sekä useammissa hoitoalueissa toimitettu hakkuualojen puhdistus- ja raivaustöitä.

Rajankäyntityöt.

Vaikka voimassa olevan ohjesäännön mukaan metsänvartijat ovat velvolliset aukipitämään vartio-osuuksiensa rajoja, niin ei kumminkaan ole voitu vaatia heiltä tämän velvollisuutensa täyttämistä erittäin maamme pohjoisimmissa hoitoalueissa, osittain sen vuoksi että metsänvartijain vartio-osuudet näissä hoitoalueissa ovat paljoo laajemmat, kuin miksi niitä mainitussa ohjesäännössä on määrätty, osittain taas siitä syystä että, niinkuin ylempänä jo on mainittu, metsänvartijain vähäiset palkkaedut sanotuissa hoitoalueissa tekevät heille mahdottomaksi käyttää kaikkea aikaansa varsinaiseen virkatoimeensa. Yllämainitun johdosta ovat metsänvartijat ainoastaan eräissä paikoissa, pääasiallisesti keski- ja etelä-Suomessa, missä vartio-osuudet ovat pienemmät, voineet rajanaapurien kanssa aukaista vähemmässä määrässä metsistyneitä rajoja. Isompia rajankäyntitöitä kruunun ja yksityisten maitten välillä toimitettiin sitä vastoin maanmittarien kautta eli metsähallinnon toimesta sitä tarkoitusta varten määrättyillä määrärahoilla tahi kruununmetsätorpparien veropäivätöillä. Kertomusvuoden aikana on metsähallinnon toimesta rajankäyntitöitä toimitettu ainoastaan:

Oulujärven tarkastuspiirin Siikajoen hoitoalueessa, jossa kruununmetsätorpparit torpanverojensa asemasta ovat karsineet rajoja 85,912 metrin pituudelta.

Sitä paitsi on maanmittarien kautta kertomusvuoden aikana rajakäyntitöitä toimitettu pohjois-Suomen hoitoalueissa suoritettujen kruununmaidennmittauksien yhteydessä, sekä peräti unpeutuneita ja epäselviä rajoja avattu ja uusia hakattu kruununmaita yksityisten haltuun luovutettaessa.

Tienteko.

Maanteiden ylläpitoon ottaa kruunu osaa kruununpuistojensa puolesta, näille tässä suhteessa määrätyn manttaalin perusteella, ja nousevat kustannukset tästä rasituksesta kaikista maamme kruununpuistoista kertomusvuoden

aikana yhteensä 44,556 markkaan 63 penniin, jonka summan jakautuminen eri hoitoalueita kohti näkyy vuosikertomuksen loppuun liitetystä tarkastuspiirien pääkirjojen otteista. Enimmiten on maanteiden ylläpito annettu urakalla toimitettavaksi, väliin taas, kuten esimerkiksi eräissä osissa Oriveden ja Jämsän hoitoalueita, on niiden kunnossapito toimitettu kruununmetsätorppain veropäivätöillä.

Ajo- ja porrasteita on sitä paitsi rakennettu ja korjattu kruununmailla metsänhoitoviraston toimesta osittain torppain veropäivätöillä, osittain sitä tarkoitusta varten myönnettyillä määrärahoilla seuraavissa hoitoalueissa:

Iin tarkastuspiirissä Kuusamon hoitoalueeseen kuuluvalla osuudella Suomussalmen kuntaa on se porrastustyö, joka aloitettiin edellisenä vuonna hätäaputyönä sitä tarkoitusta varten myönnettyillä varoilla, lopetettu kertomusvuoden aikana, ja tekee koko porrastetun matkan pituus yhteensä 12,632 metriä.

Oulujärven tarkastuspiirissä Sotkamon hoitoalueessa on porrastettu yhteensä 920 metriä suotaipaletta ja Pyhäjoen hoitoalueessa on tehty tienkorjaustöitä yhteensä 5 kilometrin matkan pituudella.

Waasan läänin tarkastuspiirissä on Lestin hoitoalueessa teiden parantamiseksi kaivettu 64 metriä ojaa, kapuloitu 157 metriä suotaivalta ynnä lisäksi tehty ojasilta. Wiitasaaren hoitoalueessa on ajotien teko Mäntymäki nimiseen metsänvartijatorppaan pantu alkuun sitä varten myönnettyillä varoilla.

Kuopion läänin tarkastuspiirissä on Palojärven hoitoalueessa siihen tarkoitukseen myönnettyillä määrärahoilla rakennettu 6,354 metriä porrastietä ja 3,177 metriä kapulasiltaa. Sitä paitsi on Kuohatin, Jongunjoen ja Ilomantsin hoitoalueissa toimitettu erityisillä hätäapuvaroilla eräitä tienrakennus- ja porrastustöitä.

Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiirissä on Miehikkälän kruununpuistossa rakennettu 1 kilometrin pituinen ajotie Savonjärven metsänvartijatorpalta yleiselle maantielle.

Ojitustöitä

on toimitettu: Siikajoen hoitoalueessa, jossa asianomaisella luvalla käytetyillä kruununmetsätorppain veropäivätöillä on pantu kuntoon 170 metrin pituudelta Mankisennevan yleisillä varoilla varemmin kaivettu viemärioja; Rajajoen hoitoalueessa tarpeellisenä jatkona yksityisten mailla tehtyihin ojituksiin, joka jatkos samalla kuin se johti pois veden, tuotti niittymaata hoitoalueen I:sen vartiosuuden metsänvartijalle. Pällilän hoitoalueessa ja Miehikkälän kruununpuistossa toimitettiin ojitusta metsänviljelystöiden yhteydessä. Kaivettujen ojien

pituus teki yhteensä 610 metriä, jota paitsi Pällilän hoitoalueessa vanhempia oja puhdistettiin 224 metrin pituudelta.

Kartasto.

Koska kartasto sekä hoitoalueitten arkistoissa että myöskin Metsähallituksessa tähän saakka on ollut jotenkin puutteellinen, on Metsähallituksen kartaston täydentämistä varten ja yleiskarttojen saamiseksi kaikista kruununmaista kaavassa 1:100,000, kertomusvuoden aikana asianomaisella luvalla määrätty eri metsänhoitovirkamies johtamaan karttapiirustustöitä Metsähallituksessa.

Saadakseen hoitoalueitten kartaston parempaan tilaan on Metsähallitus kiertokirjeessään 24 päivältä lokakuuta 1902 nähnyt tarpeelliseksi määrätä seuraavaa:

Metsänhoitajain on pitäminen huolta, että hoitoalueen kartasto mikäli mahdollista tulee täydennetyksi. Kopio uusimmista saatavana olevista tiluskartoista on hankittava itsekunkin hoitoalueen arkistoon, ellei niitä siellä löydy, ja tulee metsänhoitajan täydentää karttaa merkitsemällä siihen torpat, sen mukaan kuin niitä perustetaan; samoin ovat ennen perustetut torpat kartalle merkittävät, jos niitä siitä puuttuu, jonka ohessa taloudellisissa katselmuksissa on kartalle merkittävä myös viljelysmaitten laajennus ynnä muut tilusten tai rajain suhteen tapahtuneet muutokset. Arkistossaan säilytetyn kartaston täydentämistä varten edellämainituissa suhteissa ja yleiskartan laatimista varten tulee Metsähallitus aika ajoin tilaamaan käytettäväkseen hoitoalueitten kartastoja.

Ell'ei hoitoalueessa ole jokapäiväistä tarvetta varten käytettävää yleiskarttaa, jolle hakkuut ja muut suoritetut toimet ovat edellämainitulla tavalla merkittävät ja joka, hoitoalueitten suuruuden mukaan, voi olla kaavassa 1:8,000—1:100,000, eikä metsänhoitajalla ole käytettävissä transportööriä sen laatimista varten, voipi metsänhoitaja pyytää Metsähallitukselta yleiskartan hankkimista, lähettämällä sinne hoitoalueen kartat ja ilmoittaen samalla, missä kaavassa hän mieluummin haluaa yleiskartan.

Kertomusvuoden aikana on hoitoalueitten arkistoja täydennetty seuraavilla kartta-kopioilla:

Kemin tarkastuspiirissä ovat Inarin, Sodankylän, Kemijärven ja Ounasjoen hoitoalueitten kartastot lisääntyneet viidellä metsänarvostelemistyön yhteydessä kompassilinjaston avulla laadittujen karttojen jäljennöksillä, Tornion hoitoalueen kartasto 4 uudistalon ja Muonion 1 verotilan kartalla;

Iin tarkastuspiirissä on Simon hoitoalueen arkistoon saatu 10 karttalehteä, käsittäen 109,994 hehtaaria kruununmaata ja 195 lehteä karttaselityksiä,

sekä Niskalan, Kalmakosken ja Tainilan Simon pitäjässä olevien kuin myös Heinikosken Iin pitäjässä olevan uudistalon rajakartat ja karttaselitykset;

Oulujärven tarkastuspiirissä on Hyrynsalmen hoitoalueen kartasto täydennetty 15 jäljennöskartalla sekä niihin kuuluvilla 344 lehdellä karttaselityksiä vuonna 1894—1899 mitatuista kruununmaista Suomussalmen pitäjässä ja Kalajoen hoitoalueen kartasto 3 jäljennöskartalla Iso-Kähtävän kruununpuistosta; sekä

Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiirissä on Loimalan hoitoalueen kartastoon saatu 13 kalkiokankaalle laadittua jäljennöskarttaa Loimalan hoitoalueesta, niihin kuuluvine asiakirjoinen.

Kruununmetsätorpat.

Kertomusvuoden kuluessa on 5 torppaa muutettu uudistaloksi, 6 lakanut olemasta ja 1 kruununmetsätorppa Karvian hoitoalueessa muutettu metsänvartijatorpaksi: sitä vastoin on tullut lisää 20 veroitettua torppaa, joten siis veroitettujen kruununmetsätorppien ynnä mäkitupien lukumäärä 1902 vuoden lopussa teki 2,917. Vuoden kuluessa annettiin lupa 107 uuden torpan perustamiseen ja veroitusehdotuksia vahvistettiin 20 uudelle torpalle. Uusia veroitusehdotuksia on suoritettu 329:lle aikaisemmin veroitetulle torpalle, joista kumminkin 201 oli vuoden lopussa vielä vahvistamatta. Aikaisemmin perustettaviksi myönnettyistä torpista oli kertomusvuoden lopussa veroittamatta 304 ja vuoden kuluessa perustettaviksi myönnettyistä 107, eli siis yhteensä 417.

Taloudellisia katselmuksia on kertomusvuoden kuluessa toimitettu 6:ssa torpassa Iin, 3:ssa Simon, 39:ssa Paltamon, 4:ssa Multian, 13:ssa Alajärven, 15:ssa Jalasjärven, 15 Jongunjoen sekä 16 torpassa Suomusjärven hoitoalueessa eli siis yhteensä 111 kruununmetsätorpassa.

Kruununmetsätorppain lukumäärä kussakin hoitoalueessa näkyy seuraavasta luettelosta:

Tarkastuspiiri ja hoitoalue.	Vuonna 1902		Metsätorppien ja mäkitupien lukumäärä.	Vielä veroittamattomia, perustettaviksi myönnettyjä torppia.		Veroitettujen ja vielä veroittamattomien, perustettaviksi myönnettyjen torppien ynnä mäkitupien lukumäärä vuonna 1902.
	Lisää hilleita veroitettuja torppia.	Lakkautuneita torppia.		Vuonna 1902.	Aikaisemmin.	
Kemin.						
Kemin	2	1	49	5	2	56
Tornion	3	5	80	5	1	86
Muonion	—	—	—	3	21	24

Ounasjoen	—	2	4	1	2	7
Rovaniemen	—	—	123	13	9	145
Kemijärven	2	—	48	5	8	61
Sodankylän	3	—	10	10	3	23
Inarin	3	—	91	6	—	97
Summa	13	8	405	48	46	499
Iin.						
Simon	—	—	133	6	34	173
Iin	—	—	140	8	87	235
Kuusamon	—	—	230	8	56	294
Haukiputaan	—	1	130	12	7	149
Summa	—	1	633	34	184	851
Oulujärven.						
Hyrynsalmen	—	—	224	11	34	269
Sotkamon	—	—	181	—	3	184
Paltamon	—	—	69	5	2	76
Siikajoen	—	—	81	1	—	82
Pyhäjoen	—	—	62	—	1	63
Kalajoen	—	—	87	—	1	88
Summa	—	—	704	17	41	762
Waasan läänin.						
Wiitasaaren	3	—	53	—	1	54
Salamajärven	—	—	38	—	1	39
Pyhäjärven	—	—	81	—	—	81
Saarijärven	—	1	14	1	2	17
Multian	—	—	17	—	—	17
Virtain	1	—	61	1	3	65
Lestin	—	—	18	—	—	18
Alajärven	—	—	111	—	—	111
Jalasjärven	—	—	51	—	—	51
Summa	4	1	444	2	7	453
Kuopion läänin.						
Iisalmen	—	—	10	—	1	11
Palojärven	—	—	27	—	—	27
Halmejärven	—	—	41	—	—	41
Kuohatin	—	—	27	—	2	29
Jongunjoen	2	—	52	—	—	52
Suomusjärven	—	—	50	1	5	56
Ilomantsin	—	—	7	1	4	12
Summa	2	—	214	2	12	228

Wiipurin—Mikkelin läänien.							
Loimalan	—	—	1	—	—	1	1
Uomaan	—	—	3	3	—	6	6
Laatokan	—	1	1	—	—	1	1
Rajajoen	—	—	12	—	—	12	12
Pällilän	—	—	—	—	—	—	—
Mikkelin	—	—	42	—	1	43	43
Summa	—	1	59	3	1	63	63
Turun—Hämeen läänien.							
Kankaanpään	—	—	75	—	—	75	75
Karvian	—	1	64	—	—	64	64
Parkanon	—	—	54	—	—	54	54
Aureen	—	—	71	—	—	71	71
Oriveden	1	—	63	1	—	64	64
Jämsän	—	—	55	—	13	68	68
Lopen	—	—	37	—	—	37	37
Summa	1	1	419	1	13	433	433
Evon—Wesijaon kr.p.	—	—	12	—	—	12	12
Kruununmaat Yläneen y. m. pitäjissä	—	—	33	—	—	33	33
Yhteensä	20	12	2,923	107	304	3,334	3,334

Yllämainittujen torppien lukuun ei ole otettu 2 joutilaaksi jäänyttä metsänvartijatorppaa Suomusjärven hoitoalueessa, jotka asukasten kuoltua muuttuvat veroitettaviksi kruununmetsätorpiksi, 5 verotilaa Mikkelin hoitoalueessa, 15 Laatokan hoitoalueessa Laatokan rannalla olevaa kalastuspaikkaa, joissa asutaan ainoastaan kalastusaikana syksyllä, 23 Pällilän hoitoalueessa viideksikymmeneksi vuodeksi vuokrattua huvilatonttia sekä 15 samassa hoitoalueessa ja 1 Mikkelin hoitoalueessa olevaa asuintonttia, yhtävähän kuin 1 Pällilän hoitoalueessa Galitzinan aseman luonna kruunun lukuun vuokrattua asuinrakennusta siihen kuuluvine ulkokuoneineen.

Mitä *kruununmetsätorpparien taloudelliseen asemaan* tulee niin oli se, kertomusvuoden aikana maata kohdanneen yleisen kadon takia, huono eli huolestuttava Wiipurin—Mikkelin, Turun—Hämeen ja Waasan läänien tarkastuspiireissä sekä sangen tukala Kemin, Iin, Oulujärven ja Kuopion läänien tarkastuspiireissä. Kuitenkin ovat runsaat hakkuu- ja vetotyöt kruununmetsissä kertomusvuoden aikana tarjonneet ansiota työhönkykeneville, jota paitsi hätäapukomiteat yleisiä töitä järjestämällä ja muulla tavalla ovat koettaneet lieventää yleistä hätää. Sangen kurjaksi ilmoitetaan kuitenkin kruununmetsätorpparien sekä monenkin metsänvartijaperheen tila Oulujärven tarkastuspiirissä,

varsinkin Kajaanin kihlakunnassa, sekä eräissä osissa Kuopion läänin tarkastuspiiriä.

Hätäaputoimia. Kruununmetsäsasukkaiden sekä ylimalkaan työväestön lähdän lieventämiseksi hankkimalla työansiota metsänhakuissa on Metsähallituksen esityksen johdosta kertomusvuoden kuluessa myyty asianomaisilla kontrahdeilla Kemin, Iin ja Oulujärven tarkastuspiireistä yhteensä 209,188 sahapuuta ehdolla, että ainakin 144,000 niistä hakattaisiin talvella 1902—1903. Myöskin on työnpuutteen auttamiseksi toimeenpantu yleisiä töitä eri paikkakunnissa, joista tässä ovat mainittavat metsähallinnon johdolla alkuunpannut joenperkaamis- ja porrassiltojen sekä teitten rakentamistyöt, joihin ensinmainittuihin Keisarillinen Senaatti Metsähallituksen esityksen johdosta myönsi Jongunjoen hoitoalueeseen 950 markkaa ja jälkimmäisiin samaan hoitoalueeseen 1,364 markkaa sekä Hyrynsalmen hoitoalueeseen 8,604 markan määrärahan. Sitäpaitsi on Metsähallituksen tekemästä esityksestä katovuoden johdosta myönnetty ilmaiseksi ulosannettaviksi veistokouluille ja itsellisille veistopuita talvena 1902—1903 Oulujärven, Kemin ja Iin tarkastuspiireistä sekä köyhälle väestölle tervaskantoja, pienempiä keloja, jäkäliä ja lehdeksiä Hyrynsalmen, Sotkamon, Paltamon ja Siikajoen hoitoalueista. Samaten myönnettiin Suomussalmen ja Ristijärven kunnille oikeus talvella 1902—1903 ottaa jäkäliä, lehtiä, juurikoita, veistokoivuja ja muita lehtipuita ynnä viallisia hirsipuiksi kelpaamattomia kuusia ja pienempiä keloja Oulujärven tarkastuspiiriin kruununmetsistä sekä ensinmainitulle kunnalle myöskin porrassiltojen ja teiden rakentamista varten tarvittavat puut. Kruununmetsätorpparien tilan lieventämiseksi suostui Keisarillinen Senaatti Metsähallituksen tekemiin esityksiin siitä, että kruununmetsätorppain 1902 vuoden verojen maksuaika lykättäisiin yhdeksi vuodeksi eteenpäin, nimittäin joulukuuhun 1903, seuraavissa hoitoalueissa, nimittäin: kaikissa Kemin ja Iin tarkastuspiirien paitsi Simon, ja sen lisäksi Hyrynsalmen, Paltamon, Sotkamon, Parkanon ja Karvian hoitoalueissa, kuin myös, että kruununmetsätorpparit Kuopion läänin tarkastuspiiriin kuuluvissa Kuohatin, Palojärven, Halmejärven, Jongunjoen sekä Suomusjärven hoitoalueissa saisivat 3 vuodeksi maksuajan pitennystä heille vuonna 1900 myönnetyille viljalainoille. Monessa paikassa vesitulvan johdosta mitättömäksi menneen heinäsadon takia vapautettiin useammat kruunulle kuuluvien niittyjen vuokraajat Korpiselän, Jalasjärven, Laatokan ja Jongunjoen hoitoalueissa vuokramaksuistaan vuodelta 1902.

Paitsi ylläsanottua on Metsähallituksen puolesta 1903 vuoden alussa tehty esityksiä siemenlainojen myöntämisestä kruununmetsien asukkaille, määrärahaan antamisesta yleisten töitten toimeenpanemista varten ynnä muista toimenpiteistä, jotka voisivat lieventää katovuoden aiheuttamaa yleistä puutetta ja

valmistaa tilaisuutta työansioon, ja joista tulee tarkemmin mainittavaksi Metsähallituksen kertomuksessa vuodelta 1903.

Torppain ja metsänvartijatiain tarvepuiksi kertomusvuoden aikana ulosannetut määrät metsäntuotteita käyvät selville seuraavasta luettelosta:

Tarkastuspiiri tahi muu hoidanto-alue.	Metsäntuotteita							
	Kappaletta			Kuutiometriä				
	Sahapuita.	Rakennus- puita.	Kaikenlaisia puita.	Veistopuita.	Pärepuita.	Aitanspuita.	Polttopuita.	Kaikenlaisia puita.
Kemin	982	6,968	2,471	432	142	973	21,365	—
Iin	—	14,503	4,181	890	350	1,476	36,680	—
Oulujärven	953	9,486	3,636	407	—	5,905	39,853	176
Waasan läänin	1,115	14,105	4,496	329	—	3,654	24,980	312
Kuopion läänin	371	3,380	1,349	302	56	1,883	17,723	82
Wiipurin—Mikkelin läänien	393	2,266	526	34	—	783	8,119	29
Turun—Hämeen läänien	478	4,487	2,301	396	—	2,945	38,798	1,673
Evon - Wesijaon kr.p.	6	80	81	22	—	160	1,085	—
Kruununmaat Yläneen y. m. pi- täjissä	—	102	—	—	17	150	1,420	—
Yhteensä	4,298	55,377	19,041	2,812	565	17,929	190,023	2,272

Kruununmetsätorppain *kotitarvehakkuun järjestämiseksi* on Metsähallitus nähnyt tarpeelliseksi kiertokirjeessään 24 p:ltä Lokakuuta 1902 antaa seuraavat määräykset:

Metsänhoitajan tulee kiinnittää erityistä huomiota kruununmetsätorppain tarvehakkuuseen, koettamalla mikäli mahdollista kohdistaa tarvepuitten oton, jos kerran kasvavaa metsää siihen tarvitaan, sopiville paikoille torppain ympäristöön. Tässä suhteessa ja koska samalla on tarpeellista, että torpparien asema tehdään niin itsenäiseksi, kuin heidän asemansa mukaisesti on mahdollista, on pyrittävä siihen, että kaikille kruunun haltuun jääville torpille, missä se vaan käy päinsä, saadaan torpan ympäristössä määrätyksi erityinen n. s. hakamaa, jommoiseksi etupäässä valitaan alhaisia viljelykseen kelpaavia ja lehtimetsää kasvavia maita. Tämmöisellä hakamaalla, jota kutakin torppaa kohti älköön ylipäänsä tehtäkö isommaksi kuin 25—30 hehtaaria ja joka on, mikäli luonnollisia rajoja ja teitä ei voida rajoina käyttää, linjoilla erotettava, myönnetään torparille oikeus ottaa omiksi tarpeikseen puita, säästäväisesti harventaen, sekä viljellä maata.

Ensimmäiseksi ryhdytään erottamaan hakamaat semmoisille torpille, jotka sijaitsevat kruununpuistoissa ja sen jälkeen semmoisella maalla oleville, joka otaksuttavasti tulee kruunun hallussa pysymään eikä tule viljelystä varten erotettavaksi.

Ulkopuolelta hakamaatansa, kun tämä on erotettu, sallitaan kruununmetsätorpparin ottaa tarpeekseen ainoastaan kuivia ja maassa olevia puita metsänhoitajan erityisen osituksen mukaan, jota paitsi metsänhoitajan tulee leimata torppaa varten tarpeelliset rakennuspuut, ellei näitä voida saada hakamaalta.

Torpat ja niiden hakamaat ovat sitäpaitsi kaikki hoitoalueen kartalle merkittävät.

Metsänhoitajain virkatalot ja metsänvartijatorpat.

Metsänhoitajain virkataloja on Ounasjoen, Kemijärven, Sodankylän, Hyrynsalmen, Loimalan ja Uomaan hoitoalueissa, jota paitsi Pällilän hoitoalueessa on metsänhoitajan asunnoksi määrätty Galitsinan aseman luona sijaitseva huoneusto tarpeellisine ulkokuoneineen.

Yllämainittujen virkatalojen rakennuksien ja viljelysmaiden kuntoon panemiseen ja ylläpitoon on Keisarillisen Senaatin myöntämiä määrärahoja käytetty seuraavasti:

Hoitoalue.	Virkatalon nimi.	Millöin Keisarillinen Senaatti on myöntänyt varat.	Vuonna 1902 käytetty			
			Rakennustöihin.		Viljelysmaiden kuntoon panemiseen.	
			Mk.	p:ä.	Mk.	p:ä.
Kemijärven	Lepistö	19 ³¹ /102	4,228	60	—	—
Sodankylän	Emaus	19 ¹⁷ /II02	1,745	25	—	—
Loimalan	Kiviniemi	18 ²⁶ /XI95	—	—	122	85
Uomaan	Uomaa	19 ² /IX02	502	04	—	—
Pällilän	—	19 ³⁰ /VII02	20	—	—	—
	Yhteensä	—	6,495	89	122	85

Tulo- ja lähtökatselmuksia on kertomusvuoden kuluessa pidetty Loimalan ja Ounasjoen hoitoalueiden metsänhoitajain virkataloissa, jossa viimeaini-

tussa katselmus kumminkin on vielä vahvistamatta kruunun puolesta tehdyn valituksen takia.

Metsänvartijatorpista on huomautettava, että Raunioahon sekä Hirvivaa-
ran metsänvartijatorppina käytetyt torpat Sotkamon hoitoalueessa asianomai-
sesta määräyksestä jälleen ovat muuttuneet kruununmetsätorpiksi sekä myös-
kin, että Ruuhiniemen torppa Hyrynsalmen hoitoalueessa ja Hiekkaniemen
ynnä Harakkavaaran torpat Sotkamon hoitoalueessa, mitkä torpat vuonna 1837
julistettiin metsänvartijatiloiksi, nykyään eivät ole metsänvartijain asuntoina,
vaan ovat ne viranomaisella suostumuksella toistaiseksi vuokralle annetut, vaikka
kuitenkin vielä ovat metsänvartijatiloiksi luetut. Sitä vastoin Wirtalan torppaa
Mikkelin hoitoalueessa, joka on määrätty äskenmainittuun hoitoalueeseen kuu-
luvan Kolmasalon vartio-osuuden metsänvartijan virkataloksi, mutta jonka hal-
lintoon väliin tulleitten esteiden tähden asianomainen metsänvartija ei vielä
ole voinut päästä, ei ole otettu kruunun metsänvartiatorppain lukuun.

Metsänvartijatorppain lukumäärä on kertomusvuoden aikana lisääntynyt
Turun Hämeen läänien tarkastuspiirissä yhdellä, siten että Kortesoja nimi-
nen kruununmetsätorppa Karvian hoitoalueessa asianomaisesta määräyksestä
on muutettu metsänvartijatorpaksi, ja oli siis *metsänvartijatorppain lukumäärä*
kussakin tarkastuspiirissä kertomusvuoden lopussa seuraava:

Kemin tarkastuspiirissä	74	metsänvartijatorppaa
Iin »	50	»
Oulujärven »	98	»
Waasan läänin tarkastuspiirissä	121	»
Kuopion » »	122	»
Wiipurin—Mikkelin läänien tarkastuspiirissä	69	»
Turun—Hämeen » »	94	»
Evon—Wesijaon kruununpuistossa	8	»
Yläneen kruununmailla.	5	»

Yhteensä 641 metsänvartijatorppaa

Metsänvartijatorppain rakennusten ja viljelyksien parantamiseksi on
kertomusvuoden kuluessa käytetty seuraava määrä myönnettyjä apurahoja:

Hoitoalue.	Millöin Keisarillinen Senaatti on myöntänyt varat.	Metsänvartijatorppien lukumäärä, jolle apurahoja on annettu.	Apurahoja vuonna 1902 käytetty			
			Rakennus- töihin		Viljelystöihin	
			Mk.	p:ää.	Mk.	p:ää.
Kemijärven	19 ² /102	1	450	—	—	—
Simon	18 ⁸ /x98	1	155	—	—	—
Paltamon	19 ¹⁵ /III01	3	543	50	—	—
Mikkelin	19 ²⁰ /VII00	1	220	—	—	—
Soin	19 ²² /II02	2	75	—	—	—
Miehikkälän kruununpuisto	19 ¹¹ /VIII02	1	—	—	10	—
Kankaanpään	19 ⁵ /IX01	1	25	—	—	—
Yhteensä	—	10	1,468	50	10	—

Muuten ovat rakennus- ja viljelystyöt metsänvartijatorpissa sikäli edistyneet kuin metsänvartijoilla, joiden taloudellinen tila 1902 vuoden aikana, maata kohdanneen kadon takia, oli huonompi kuin edellisinä vuosina erittäin maamme pohjoisimmissa hoitoalueissa, on ollut aikaa ja varoja näihin käyttää. Oulujärven tarkastuspiirissä mainitaan metsänvartijatorppain rakennukset yleensä ja varsinkin Iin ja Kuusamon hoitoalueissa olevan rappiotilassa, osittain niiden haltijain vähävaraisuuden tähden, osittain taas, koska heistä on vastenmielistä uhrata työtä rakennuksiin, jotka eivät ole heidän omia.

Taloudellisia katselmuksia on kertomusvuoden kuluessa toimitettu 3 metsänvartijatorpassa Kemin tarkastuspiirissä, 10 Waasan läänin, 2 Kuopion läänin, 16 Wiipurin—Mikkelin läänien ja 17 Turun—Hämeen läänien tarkastuspiirissä. Tulo ja lähtökatselmuksia taas 2 metsänvartijatilalla Kemin, 1 Waasan läänin ja 1 Turun—Hämeen läänien tarkastuspiirissä.

Evon metsänhoito-opisto.

Kertomusvuoden alussa oli oppilaitoksessa 22 oppilasta, jotka tutkinnon suorittettua päästettiin opistosta metsäkonduktööreinä kesäkuun 15 päivänä.

Elokuun 15 päivänä alkavaan oppijaksoon oli päätetty ottaa 30 varsinaista oppilasta, johon asianomaisella luvalla tuli lisää 1 ylimääräinen oppilas. Koska kumminkin edellämainitusta 30:stä oppilaasta 2 jäi pois, otettiin asianomaisella suostumuksella poisjääneiden sijaan yksi uusi sekä yllämainittu ylimääräinen oppilas, joten siis opiston matrikkeliin sisäänkirjoitettiin 30 oppilasta.

Tietopuolista opetusta ovat antaneet opiston johtaja ja opettaja sekä Evon—Wesijaon hoitoalueen metsänhoitaja. Sitä paitsi on osallisena opetuksessa ollut kaksi ylimääräistä opettajaa, joista toinen on esittänyt kasvi- ja eläintiedettä, toinen taas lyhemmän oppisarjan mineralogiassa, geologiassa ja kemiassa.

Opetusta on annettu seuraavissa aineissa nimittäin:

Metsänhoidossa.	Eläintieteessä.
Metsätaloudenjärjestelyssä.	Kemiassa.
Metsänarviolaskussa.	Mineralogiassa ja
Metsäteknologiassa.	Geologiassa.
Kasvitieteessä.	Maanmittauksessa.
Maataloudessa.	Metsästysopissa.
Metsämatematiikassa.	Kalansiitoksessa ja kalavesien
Kansantaloustieteessä.	hoidossa.
Lakitieteessä.	Metsähallinnossa.
Insinööritieteessä.	Piirustuksessa.

Kevätlukukauden kuluessa lopettivat oppilaat edellisenä syksynä alkamansa kahden, Korpiselän hoitoalueessa harjoituksen vuoksi mitatun hoitolohon jakoehdotuksen järjestettyä metsänkäyttämistä varten.

Elokuun 15 päivästä syyskuun loppupuoleen harjoittelivat oppilaat metsämaiden mittausta ja metsien arvioimista Jämsän hoitoalueen Tikkanan ja Mäyrämäen kruununmailla, joista 4,137,11 hehtaaria kartoitettiin ja puumäärä arvioitiin, jonka ohessa kaikki arvopuut erikseen luettiin.

Oppiaikana ovat oppilaat olleet tilaisuudessa ottamaan osaa järkiperaistä metsänhoitoa tarkoittavien töiden suorittamiseen Evon kruununpuistossa ja tutustumaan miilunpolttoon, tervanvalmistukseen kattilassa y. m. ja ovat he myös olleet tilaisuudessa seuraamaan kalanviljelystä ja kalavesien hoitoa sikäläisellä kalastuskoasemalla.

Metsänhoito-opiston menot ovat kertomusvuoden kuluessa olleet seuraavat:

	Markkaa.	ptä.
Palkkoja ja palkkioita	20,359	95
Oppilaiden harjoitustöihin	15,231	24
Opetusvälineiden, kirjoitustarpeiden y. m. hankkimiseen	3,830	33
Polttopuiden hankkimiseen	1,400	—
Rakennuksiin ja korjauksiin	2,836	20
Taimitarhojen hoitoon	1,593	94
Palovakuutuksiin	465	14
2 hevosen ylläpitoon	873	62
Summa	46,590	42

Evon metsänvartijakoulu.

Metsänvartijakoulussa, jonka oppiaika on kaksivuotinen, oli kertomusvuoden alussa 16 oppilasta, 9 vanhemmalla ja 7 nuoremalla osastolla. Loka-kuussa saivat kaikki vanhemman osaston oppilaat päästötodistuksen, ja kun marraskuun 1 päivänä otettiin kouluun 8 uutta oppilasta, oli oppilasluku kertomusvuoden lopulla 15.

Metsänhoito-opiston opettajat ja metsänvartijakoulun metsänhoitaja ovat antaneet tietopuolista opetusta metsänhoidossa, luonnonopissa, laskennossa, kauno-, oiko- ja ainekirjoituksessa, piirustuksessa, metsästyksessä, kalastuksen hoidossa y. m. aineissa, kaikkiaan 318 tuntia.

Oppilaitten harjoitustyöt metsämaitten mittauksessa ja metsänarvioimissa ovat kertomusvuonna suoritettut Evon kruununpuiston Vahtervehmaan hoitolohossa, jossa noin 350 hehtaarin suuruinen ala on mitattu ja tällä alalla kasvava metsä arvioitu.

Käytännöllistä opetusta ovat oppilaat kertomusvuoden aikana saaneet seuraavissa töissä, joihin on käytetty allalueteltu määrä päivätöitä:

T ö i d e n l a a t u.	Töihin käytettyjen päivätöiden luku.
Metsänarvioimista	4
Taimitarhan töitä	264
Kylvöä ja istutusta metsässä	78
Apuharvennusta	497
Puitten karsimista	13
Metsänhakkausta	622 ¹ / ₄
Parrun veistoa	81
Sahatöitä	176 ³ / ₄
Hakkuualojen perkausta	54
Leimausta ja puutavaran mittausta	115 ³ / ₄
Puutavaran merkitsemistöitä	6 ¹ / ₄
Metsänmittausta	204 ¹ / ₂
Miilutöitä	176
Tervan valmistusta	2 ¹ / ₂
Uittoa	69
Veistotöitä	331 ³ / ₄
Rakennustöitä	117 ¹ / ₄
Metsästystä	29 ³ / ₄
Maanviljelystöitä	51 ¹ / ₄

Teiden ja pihojen siivoamista	106
Mankeloimista	49
Kalastusta	4 $\frac{1}{2}$
Kaikenlaista	248 $\frac{3}{4}$
Yhteensä	3,302 $\frac{1}{2}$

Sotilas- ja siviilikunnan virkatalot.

Valtion vuokralle antamien virkatalojen lukumäärä on kaikkiaan 858, käsittäen sotilasvirkataloja ja sotilasudistaloja, siviilikunnan tiloja, valtion pää- ja karjakartanoita, palkkatiloja, lahjoitusmaitten kantatiloja y. m.

Näitä virkataloja varten, joiden lähin silmälläpito on Kuvernöörien valvonnan alla virkatalointarkastajain huolena, on asetettu kolme Metsähallituksen alaista virkataloinmetsänhoitajaa, jota paitsi kertomusvuoden kuluessa yksi metsäkonduktööri oli määrätty suorittamaan eräitä toimituksia 5:ssä niistä.

Useimpain virkatalojen metsät ovat aikain kuluessa jaetut järkiperaistä metsänhoitoa varten ja ylipäänsä on metsänhoito enää järjestämättä ainoastaan semmoisilla vuokralle annetuilla virkataloilla, joilla keskeneräinen isonjaon järjestely on pannut esteitä metsänhoitosuunnitelmain laatimiselle. Metsänhoitajain toiminta näillä virkataloilla kohdistuu etupäässä joka kymmenentenä vuotena kullakin talolla toimitettavaan metsänhoidon tarkastukseen eli revisiooniin, jossa tarkastetaan metsän tila ja hoito, sekä laaditaan ehdotus metsänhoidoksi ja käyttämiseksi seuraavain kymmenen vuoden varalle. Näiden toimitusten yhteydessä on toisinaan laadittava kokonaan uusi metsänjakoehdotus virkatalon metsälle, joka toimenpide aiheutuu joko maanmittaustoimitusten kautta eli muulla tavoin tapahtuneista muutoksista tilusten tai metsän suhteen.

Seuraavaan vuonna 1902 laadittuun tauluun, on merkitty niiden sotilaja siviilivirkatalojen lukumäärä ja tilusalat läänittäin, joiden metsät ovat jaetut järjestettyä metsänhoitoa varten:

Sotilasvirkatalot.

L ä ä n i.	Sotilasvirkatalojen luku.	Koko pinta-ala, hehtaaria.		Jaettua metsämaata, hehtaaria.		Viljeltyä maata, hehtaaria.	
Uudenmaan	150	33,420	92	8,550	14	8,544	58
Turun ja Porin	251	55,835	17	17,404	50	16,042	31
Hämeen	159	57,254	97	18,346	32	9,333	97
Mikkelin	95	41,956	70	15,867	06	5,670	95
Kuopion	27	10,906	54	4,538	44	1,713	59
Waasan	82	47,559	34	17,416	74	6,435	38
Oulun	37	14,801	85	6,101	76	2,251	75
Summa	801	261,735	49	88,224	96	49,992	53

Siviilivirkatalot ynnä valtion pää- ja karjakartanot.

L ä ä n i.	Siviilivirkatalojen luku.	Koko pinta-ala, hehtaaria.		Jaettua metsämaata, hehtaaria.		Viljeltyä maata, hehtaaria.	
Uudenmaan	16	3,651	61	1,420	99	793	13
Turun ja Porin	21	6,799	53	1,576	84	1,808	73
Hämeen	5	2,493	91	708	95	494	22
Wiipurin	5	5,424	59	2,060	28	1,146	78
Mikkelin	1	288	09	44	42	97	28
Waasan	7	2,956	71	977	45	223	20
Summa	55	21,614	44	6,788	93	4,563	34

Edellä olevaan sotilasvirkatalojen lukumäärään ja pinta-alaan sisältyy myös 10 virkatalonpuistoa, joiden pinta-ala yhteensä tekee 9,536,39 hehtaaria.

Toimitusten luku ja laatu kertomusvuoden kuluessa näkyy seuraavasta luettelosta:

L ä ä n i.	T o i m i t u k s i e n			
	L a a t u			Toimituk- sien luku- määrä yhteensä.
	Metsänjako- töitä.	Revisiooni- töitä.	Kaikenlaisia toimituksia.	
Uudenmaan	—	36	—	36
Turun ja Porin	3	59	2	64
Hämeen	5	43	3	51
Wiipurin	—	1	—	1
Mikkelin	1	18	2	21
Kuopion	—	5	—	5
Waasan	—	11	7	18
Oulun	—	3	1	4
Summa	9	176	15	200

Kuten yllämainitusta luettelosta käy selville on tehtäviksi määrättyjen toimitusten lukumäärä ollut yhteensä 200, jota vastoin niitä vuonna 1901 oli 158. Alottamatta jääneitä toimituksia on ilmoitettu 9, joista 3 ovat maanmittari-toimen varalla ja muut jääneet tekemättä osittain aikaisen talven, osittain ajan vähyden takia. Muista töistä on 110 päättynyt sekä ulko- että sisä- töittensä puolesta ja 81 ainoastaan metsässä toimitetut.

Kirkollisviraston virkatalot.

Suomenmaan evankelis-luterilaisten seurakuntain papiston virkataloille ovat metsänhoitosuunnitelmia laatineet näitä töitä varten asetetut kolme ylimääräistä metsänhoitajaa sekä kahdeksan metsäkonduktööriä. Tämän ohessa ovat he muitakin toimituksia näillä virkataloilla suorittaneet eri määräysten mukaan. Suoritettujen toimitusten laatu ja lukumäärä, kussakin hiippakunnassa, näkyy seuraavasta luettelosta:

Hiippakunta.	Virkatalojen nykyinen lukumäärä.	T o i m i t u s t e n				
		Lukumäärä.	L a a t u			
			Valmistavia töitä suunnitelmia varten.	Metsänhoito-suunnitelma-ehdotuksia valmistettu.	Metsänhoito-suunniteltu ja toteutettu ja toimeenpantu.	Metsänjakoja linjoitettu ja toimeenpantu.
Turun arkkihiippakunta	261	64	12	28	18	6
Porvoon hiippakunta	153	47	15	19	11	2
Savonlinnan »	156	27	12	6	8	1
Kuopion »	104	10	1	1	1	7
Summa	674	148	40	54	38	16

Vuoden kuluessa on metsänjakoehdotuksia valmistettu 38 virkatalolle.

Järjestettyä metsänhoitoa varten tähän asti jaettujen virkatalojen tilusala, tiluslajit, jaon aikuinen puumäärä, vuotuinen hakkausmäärä sekä toimituskokouksissa ilmoitettu torppain lukumäärä näkyy seuraavasta taulusta:

L a a n i.	Lukumäärä virkataloja, joilla metsä on jaettu.	Viiljelyksiä, kontteja y. m. hehtaaria.	Kasvullista metsä- maata		Kehnokasvuista metsämaata		Soita- ja hylkymaita	Järviä ja vesistöjä	Summa tilusala	Jakometsää	Lohkokauksella saatu vuotuinen puumäärä, m ³ .	Torppia.		
			Pinta-ala heh- taaria.	Nykyinen puu- määrä m ³ .	Pinta-ala heh- taaria.	Nykyinen puu- määrä ³ .							H e h t a a r i a.	
Uudenmaan	26	2,232,90	4,708,00	281,355	901,24	22,862	327,57	65,86	8,235,57	2,662,88	2,595	68		
Turun ja Porin	43	4,148,65	7,302,32	468,744	1,911,38	44,436	690,89	44,84	14,098,08	4,914,22	4,272	135		
Hämeen	40	2,591,42	7,624,12	609,850	1,376,99	65,013	593,37	751,28	12,937,18	5,566,20	4,849	99		
Wiipurin	43	3,434,39	14,112,11	965,538	3,184,10	100,802	1,511,81	2,372,73	24,615,14	9,706,24	8,107	152		
Mikkelin	28	3,612,14	14,261,74	812,967	4,109,14	158,265	1,373,22	909,39	24,265,63	8,905,77	8,284	208		
Waasan	26	3,362,90	13,607,79	956,576	5,288,27	153,800	2,482,42	412,49	25,153,87	10,139,36	7,356	154		
Kuopion	13	1,963,69	9,122,99	970,851	1,789,21	87,956	585,81	803,63	14,265,33	4,495,89	2,387	142		
Yhteensä	219	21,346,09	70,739,07	5,065,881	18,560,33	633,134	7,565,09	5,360,22	123,570,80	46,390,56	37,850	958		

Metsänhoidonneuvojain toiminta.

Yksitysten tilanomistajien tilausten johdosta ovat valtion palveluksessa olevat kaksi metsänhoidonneuvojaa toimittaneet kartomusvuoden aikana kaikkiaan 80 toimitusta, jotka ovat käsittäneet metsänjakoa, metsänhoidon järjestämistä y. m. metsänhoidollisia tehtäviä. Metsänhoidonneuvojalla läntisessä piirissä, joka käsittää Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Waasan läänit, on kartomusvuoden kuluessa ollut 40 ja metsänhoidonneuvojalla itäisessä piirissä, joka käsittää kaikki muut läänit, myöskin 40 toimitusta, viimeainitulla oli kumminkin myöskin 4 toimitusta Hämeen läänissä.

Edellä olevista metsänhoidonneuvojain vuosikertomuksista otetuista numeroista ei kuitenkaan näy niiden henkilöiden lukumäärää, jotka ovat metsänhoidonneuvojain apua käyttäneet, sillä mainituissa vuosikertomuksissa on eri toimituksiksi luettu ne eri paikat tai talot, joissa toimituksia on ollut, vaikka kuuluvatkin samalle omistajalle. Niiden eri maanomistajain lukumäärä, jotka ovat käyttäneet metsänhoidonneuvojia on 39, josta läntistä neuvojaa on käyttänyt 22 ja itäistä 17 henkilöä.

Toimitukset aloitettiin läntisessä piirissä 15 päivänä toukokuuta ja päättyivät 1 päivänä marraskuuta; itäisessä piirissä toimiaika taas kesti 20 päivästä toukokuuta 26 päivään syyskuuta, jota paitsi metsänhoidonneuvojat talvi-kuukausina ovat valmistaneet jonkun verran sisätöitä.

Seuraavasta taulusta käy selville toimituksien lukumäärä eri lääneissä sekä niiden laatu ja laajuus:

Metsänhoidon- neuvoja.	L ä ä n i.	Tilaajain lukumäärä.	Toimintapaikkojen luku- määrä.	Toimintapäivien lukumäärä.	Matkapäivien lukumäärä.	Metsänjako töitä		Metsänhoidon järjestämistä		Vuosihakkuulo- kojen erittamista			Kaikenlaisia toimi- tuksia			
						Toimintuksien luku- määrä.	Pinta-ala hehtaa- reissa.	Toimintuksien luku- määrä.	Pinta-ala hehtaa- reissa.	Toimintuksien luku- määrä.	Hakkuulo- kojen lukumäärä.	Pinta-ala hehtaa- reissa.	Metsänvarhain töit- ten tarkastusta.	Annettu neuvoja ja ohjeita.	Muita metsänhoi- dolla toimintuksia.	
Läntisessä piirissä	Uudenmaan	} 22	17	68	} 10	4	8,320,00	—	—	—	—	—	16	3	1	
» »	Turun ja Porin		2	11		—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—
» »	Hämeen		20	66		1	3,000,00	1	1,020,00	—	—	—	—	17	18	2
» »	Waasan		1	6		—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Itäisessä	Wiipurin	} 17	3	7	} 51	1	2,735,00	1	50,00	—	—	—	—	1	1	
» »	Mikkelin		16	43		—	—	1	580,00	—	—	—	—	7	3	15
» »	Kuopion		15	17,5		—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	14
» »	Oulun		2	5,5		—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
» »	Hämeen		4	23,5		—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	3
	Summa	39	80	247,5	61	6	14,055,00	3	1,650,00	—	—	—	63	27	38	

Sahaliike.

Teollisuushallituksen antamien tietojen mukaan käytettiin maamme sahalaitoksissa vuonna 1902, kotitarvehakkausta lukuunottamatta, 22,315,953 sahahirttä, joista sahattua tavaraa saatiin 2,434,256 kuutiometriä eli 520,930,8 standerttia. Kuhunkin standerttiin sahattua tavaraa käytettiin siis 42,8 sahahirttä. Vuonna 1901 kului yhteen standerttiin 41,2 ja vuonna 1900 42,7 sahahirttä, joten siis saha-hirsien keskimääräinen vahvuus kertomusvuoden aikana näyttää olevan melkein samanlainen kuin vuonna 1900.

Otaksuttavasti ulkomaisen puutavaramarkkinan huonosta tilasta ja sahatavarahintojen alhaisuudesta riippuen on sahalaitosten lukumäärä kertomusvuoden aikana lisääntynyt ainoastaan 11:llä, sitä vastoin kuin se vuonna 1901 lisääntyi 31:llä ja vuonna 1900 78:llä, ja oli niiden lukumäärä kertomusvuoden lopussa 645. Vuonna 1901 oli niitä 634 ja vuonna 1900 taas 603.

Suomen kauppa- ja merenkulku-tilaston mukaan on sahaliikkeen vertailua varten laadittu seuraava luettelo maasta vietyjen sahatavara-ain määräst:

Vuosi.	Lankkuja, battensia, lautuja ja sahattuja parruja		Lankun ja laudanpätkiä sekä kimppeä		Yhteensä	
	Kuutiometriä.	Standerttia.	Kuutiometriä.	Standerttia.	Kuutiometriä.	Standerttia.
1898	1,996,541	427,332,7	214,077	45,820,2	2,210,618	473,152,9
1899	2,189,875	468,713,2	207,283	44,366,1	2,397,158	513,079,3
1900	2,182,195	466,989,7	201,059	43,026,6	2,383,254	510,016,3
1901	2,099,671	449,329,6	206,967	44,290,9	2,306,638	493,620,5
1902	2,384,650	510,315,1	222,713	47,660,5	2,607,363	557,975,6

Kuten ylläolevasta taulusta käy selville, on maasta viedyn sahatavaran määrä, pientä vähennystä vuosina 1900—1901 lukuun ottamatta, ollut yhäti kohoamassa. Että ulosvientimäärän suuruus kumminkaan ei aina ole riippuva siitä määrästä puuta, joka sahataan samana vuonna maamme sahalaitoksissa, näkyy parhaiten siitä, että kertomusvuoden aikana sahattu puumäärä Teollisuushallituksen antamien tietojen mukaan on ainoastaan 329 standerttia suurempi, kuin sama määrä vuonna 1901, mutta että kertomusvuonna ulosviety määrä sahattua tavaraa sitä vastoin on 64,336 standertilla kohonnut yli edellisenä vuonna maasta viedyn sahatavaramäärän. Otaksuttava on siis, että maamme sahoista on vuonna 1902 ulosviety isot määrät edellisinä vuosina valmistettua sahatavaraa.

Jos edellisissä vuosikertomuksissa käytettyä laskutapaa noudattaen kuhunkin standerttiin sahattua puutavaraa tarvittavat sahirret muutetaan saman kokoisiksi kuin kruununmetsistä ulosannetut hirret, joita otaksutaan menevän kaksikymmentä kappaletta standerttiin, niin olisi vuoden 1902 ulosvientimäärää varten tarvittu 11,159,512 sahirttä. Kun taas kruununmetsistä samana vuonna ulosannetuista sahapuista, tuulenskaadoista ja muista sahattaviksi kelpaavista puista saatujen sahapölkkyjen luku on arvioitu 1,114,700 kappaaleeksi, niin olisivat kruununmetsät kertomusvuoden aikana ottaneet osaa sahatavarain ulosvientiin lähes 10 %:lla. Vertailun vuoksi sopii tässä mainita, että ylläolevan laskutavan mukaan kruununmetsät ovat ottaneet osaa sahatavarain ulosvientiin edellisinä vuosina seuraavilla prosenttimäärillä:

vuonna 1880	8 %
» 1890	18 »
» 1895	12,2 »
» 1896	9,9 »
» 1897	10,2 »
» 1898	9,8 »
» 1899	8,8 »
» 1900	12,5 »
» 1901	11,5 »
» 1902	10 »

Helsingissä, Metsähallituksessa, 14 päivänä marraskuuta 1903.

P. W. HANNIKAINEN.

A. Behm.

v. t.

